



Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

36. P. 74.

MENTEM ALIT ET EXCOLIT



K. K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

36.P.74

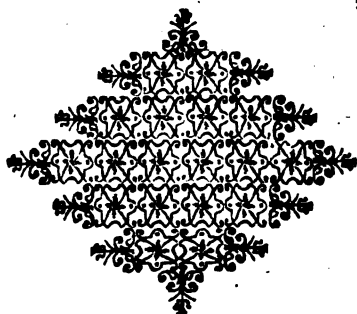
36. P. 74.

CASTIGATIO LIBELLI

Cui Titulus:

ANTICONRINGIANA DE-
FENSIO JURIS COLO-
NIENSIS

In coronandis Romanorum
Regibus.

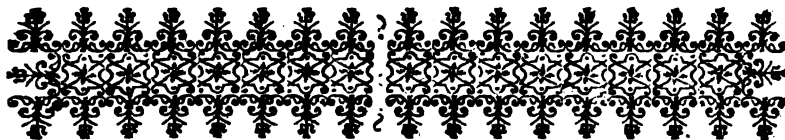


FRANCOFVRTI,

Apud WILHELMUM SERLIN & GEORG:
FICKWIRTH.

clb. lbc. LVI.





CASTIGATIO DEFENSIONIS ANTI-CONRINGIANÆ.



Utor Anti-Coringianæ Defensionis, siue idem sit siue alius ab illo qui iteratas Vindicias publicavit, planè eundem animum ostendit, calumniatorium nempe atque indoctum, ut nescias malitia an inscitia prævaleat. Meretur rigidam animadversionem, sed huic pœnæ eximitiùm hodie causæ cui patronus est delectus gravitas: tantùm libellum hominis nonnihil castigabimus.

AD PRÆFATIONEM.

1. Statim initio & passim in omni libello videtur clam mordere voluisse D. Hermannum Conringium, quod *Medicus* scilicet eùm sit, non dubitaverit Moguntinum ius asserere. Quali verò Vir Clarissimus non sit simul à Serenissimis Brunsvico Luneburgensium Ducibus in Academia Iulia publicus Professor & Civilis prudentiæ pariter & Publici iuris Imperij constitutus, nec unà in aula Consiliarij munere fungatur; ac proinde, cum hortamine Moguntinorum calamum commodavit S. Moguntinæ Sedis iuribus, quidquam egerit quod non sit intra limites officij sui publici. Verum hoc ut *malignitati* imputes illius Defensoris: ita dubium est, *huic* an imperitiæ adscribas, quod non dubitaverit aliquoties in libello suo repetere illud, Conringium, dum falsi accusat Aquigranenses Tabulas, fecisse illud ex præscripto Hippocratis, qui utere ac lecare, extremis itè morbis extrema remedia adhibere

4

iufferit. Inscitiam profectò arguit, & rei Medicæ illa unius præcepti toties facta inepta repetitio, quum longè plura commodius potuissent adferri: & omnis bonæ doctrinæ, illa ex præceptis Medicæ Artis allatio eius quod in omnium scientiarum tractatione habet locum. Commentitia enim testimonia iure reiicienda, notum est omnibus; nec id præcepta Hippocratica iubent, utpote quæ de testimonijs nihil sed de morbis agant humani corporis. Si non ignoravit hæc Defensor, prodidit malignitatem animi. Nobis perinde est quo vitio hæc facta sint: vitiose factum esse, in propatulo est.

2. Recitat quoque in præfatione summam Assertionis Conringianæ Defensor; sed quàm calumniatoriè & falsò, facile est dijudicatu omnibus qui Assertionem ipsam legerint. Et verò rogo æquum quemvis iudicem, ut ipsam Assertionem inspiciat, non autem credat temerè sententiam eius referenti aut oppugnanti Defensori, ut qui ad calumniandum sese totum composuerit.

3. Ita atrox calumnia est; à Conringio *Rescripta Casarum, Canones & Decreta summorum Pontificum exhibitata*. Calumnia mera est, editionem Assertionis Helmæstadiensè priorè Francofurtensib; *rebus & rationibus non esse auctiorem*. Quibus falsi convincendis sola Assertionis utriusque inspectio sufficit.

AD QUÆSTIONEM PRIMAM.

1. Quæstionem primam hanc proponit: *Quando successores Caroli Magni ceperint Augusti vocari & quo diademate sint coronati*. Iterum calumniatoriè. Nec enim hoc propriè agitatum fuit in prima hypothesi Conringianæ Assertionis: sed assertum erat hoc potissimum: *Coronationem illam qua fit in Germania, esse collationem non corona verè Casarea aut Romana, sed corona regni Erancorum aut Teutonici, vel Alemannici: atque ita olim ipsos Reges nostros loqui solitos: non nisi obiter additum erat, coronam illam ipsam qua inter κειμήλια Imperij est, esse eam qua coronati quondam fuerint Reges Germania nondum Casarea dignitate cum Germania coniunctæ*. Prius illud quàm maximè faciebat ad rectè intelligendum negotium coronationis Germanicæ. Quod autem à Defensore est propositum, nec ad rem facit, nec in controversiam venit, nisi fortè partem ultimam quæstionis exceperis.

2. Ita

2. Ita tamen est, inter alia hæc fuisse verba Clarissimi Conringij :
Has inter coronas sola Romana verè Cæsarea est, h. e. verè competit Casari in quantum est Imperator Romano um. Idque solent ipsimet Casa es nostri publice profiteri, electos Cæsares sese appellantes, quamdiu corona ista non sunt insigniti, etsi coronati in Germania iam fuerint. Hæc pungere voluit Defensor sua ista quæstione. At, hem, quàm inepte! Fac Caroli Magni successores omnes in Germania creatos coronatosque esse Cæsares; an propterea non est vera illa assertio Conringiana de eo quod hodie & aliquot iam seculis creditum observatumque fuit de coronatione Germanica, illam non esse verè Cæsareæ Coronæ collationem? Imò verò aded rudis est & incautus Defensor; ut in probationem suæ sententiæ hac ipsa quæstione adducat verba Onuphrij Panvinij *ex cap. 5. de Comitijs Imperatorijs*, ubi difertè docet, iam à Carolo Crasso utque, h. e. per annos penè octingentos, id fuisse perpetui moris quod Conringius dixerat.

3. An non tam pungere voluit Defensor Conringiana illa, quàm potius ostentare Conringio suam quoque Germanicæ antiquitatis peritiam? At verò hoc quidem, scio, ridebit Conringius; quippe qui dudum libro suo, quoad hæc solidissimo, *de Germanorum Imperio Romano*, ista quæ ex Onuphrio attulit Defensor, prolixè & accuratè docuerit.

4. Iam verò expendat mihi potè quis ineptias reliquas Defensoris. Scribit p. 5: *Certum esse, ab initio translati Imperij, post acceptum Aquisgrani diadema, Reges Romanorum se Augustos & Imperatores nominasse.* Id ut demonstraret, adducit Ludovicum Pium & Lotharium, prolatis aliquot testimonijs, hosce Aquisgrani proclamatos coronatosque Augustos. Ab hoc more autem primum Carolum Crassum descivisse nititur ostendere testimonio Onuphrij. De Ludovico & Lothario verum est quod dicit. Qui autem Lothario successit in Cæsarea dignitate Ludovicum Secundum, & qui idem nomen post Ludovicum istum indepti sunt, Carolum Calvum & Ludovicum Balbum Aquisgrani fuisse coronatos proclamatosque Cæsares, à vero est alienissimum. Nec venit in mentem Onuphrio hoc ut affereret: quod verba eius ab ipso Defensore allata legentibus non potest non perspicuum esse.

5. Equè ineptum illud quod Defensor velit, *licuisse vi pragmatica Carolina à Leone III. confirmata* statim Aquisgrani Augustum & Imperatorium nomen cum diademate conferre. Non enim hoc esse con-

sentaneū illi *pragmatica* quam appellat, indicant utique clarissimè verba ab ipso Defensore adducta: *Ac in ipsa sede Reges successores & heredes regni initiarentur, & sic initiati iure dehinc Imperatoriam Maiestatem Romanam nulla contradictione plenius consequerentur.* Si sola initiatio & quidem non nisi Regni ex instituto Caroli debuit Aquilgrani fieri, *Imperatoria* verò *Maiestas* Romæ demum conferri; quo iure, quæso, potuerunt Ludovicus Pius & Lotharius iam Aquilgrani Imperiali diademate coronari, & Imperatores Augustique appellari? Certè illos Romanam coronationem novam non exspectasse, aut à Pontificia coronatione credidisse *pleniorē maiestatem Cæsaream* dependere (quod debuisset credi secundum Pragmaticam illam) disertè utique testatur Onuphrius verbis ab ipso Defensore incaute laudatis: *Augusti nimirum illos vel Imperatoris nomen non die coronationis suæ à Romanis Pontificibus assumpfisse, sed eopissimum die quo à Patre quisque appellabatur Imperator; à quo etiam die eorum Imperij annos numerari solitos nulla habita Pontificia coronationis ratione.* Certè vel hoc unum satis fuerit falsi convincendæ illi Pragmaticæ: si id agere pateretur institutum.

6. Pari deinde ratione incertiam suam prodidit Defensor, probaturus coronam illam, qua in Germania hodie instituitur coronatio, esse illam qua ipsemet olim fuerit usus Carolus Magnus. Id enim nititur ostendere testimonijs Onuphrij, Hartmanni Mauri, Schradij, Bertij & Noppij. Arguit sanè hoc ipso & iudicij imbecillitatem, & in lectione monumentorum paulò etiam vetustiorum ingentem suam peregrinitatem. Iam tum enim à Caroli IV, usque ævo isthæc fama invaluit, non ab uno prodita scriptore etiam illius temporis. Horum certè testimonijs potuisset multò verisimilior reddi illa vulgi & Defensoris opinio. quàm istorum heri & nudiustertius, ut ita dicam, natorum. Et verò Henticus Rebdorfensis, qui Carolo isti ætate fuit suppar, non dubitavit scribere in historia anni 1362: coronam sibi Norinbergæ visam, *qua sit coronatus Carolus Magnus in Imperatorem à Leone Papa tertio.* Est autem omnino ἀπίστω τῆς διανοίας, rei antiquissimæ & fabulis obnoxix veritatē petere, aut probare tantum à recentibus narrationibus. Coronam illam esse Caroli Magni, per complura secula in nullo monumento est proditum: adeoque saltem tuto credi non potest. Est porrò verisimile, si quam Carolus coronam Cæsaream ad posteros

Heros transferri voluit, eam pervenisse in manus Ludovici Secundi,
 qui patri Lothario successit in dignitate Imperatoria, atque ita in Ita-
 liam translata, Aquisgrani nequaquam remansisse. Si porro corona
 Germanica est ipsiusmet Caroli Magni, qui sit quod habeat nomen
 Conradi inscriptum? Habere autem, probabo nunc tantum testimo-
 nio unius Ioannis Gryphiantri J.C. ex libro *de VVeicbildin Saxonis cap.*
70. n. 9 qui post coronationem Matthiae Caesaris coronam illam prius-
 quam in scrinium reponeretur, testatur sibi inspectam (viderunt & alij
 nuper) Conradi nomen praefertentem. Ille sane hinc suspicatur, hanc
 esse Conradi IV. coronam, quam Fridericus II. Imperator in obsi-
 dione Parmensi amisit: cum tamen sit verisimilius, esse illam Conra-
 di I. quam ille morti vicinus Henrico Aucupi per fratrem Fridericum
 fecit offerri. Diserte sane testatur Luitprandus Ticinensis *l. 2. c. 7.* co-
 ronam illam fuisse Conradi *proprium*; ita etiam illam describit, ut pla-
 ne eam quae hodie superest depinxisse videatur. Ad hoc Wirikingus
 Corbeiensis gladium, qui simul cum corona fuit Henrico traditus, ap-
 pellant quidem *gladium veterum Regum*, *diademati* autem titulum illum
 non addit; ut appareat fuisse illud recentius. Quicquid sit, coronam
 illam esse ipsiusmet Caroli Magni, nullo verisimili argumento ostendi
 potest. Defensor autem in eo probando non nisi imbecillitatem iudi-
 cij sui prodidit.

AD QUÆSTIONEM II.

1. Nusquam magis ostendit Defensor virulentum animum, quam
 in secunda quaestione. Conringius secundo loco in id dissererat de va-
 rijs actibus quibus hodie constet coronatio, ut palam fiat, qui actus
 proprie sine Sacerdotales, qui non; obiterque addiderat, videri SS. sa-
 crificium solemne apud nos ferius, seculo tertio decimo circiter, *coro-
 nationis adhibu* adiunctum. Defensor autem in Praefatione summam
 secundo loco à Conringio dissertatorum collocat in eo, quod *sacrifi-
 cium Missa seculo tertio decimo sit adiectum coronationi*; & nunc Quaestionem
 secundam ita proponit: *Quomodo sacrificium Missa adhibuitur coronationi
 Regum Romanorum*. Quasi de hoc magno per se egerit Conringius, aut
 in eo aliquid momenti sit collocatum. Quod quanta fiat cum Con-
 ringij iniuria, Tota secunda Hypothesis liquido ostendit. Affingit
 porro

potrò Conringio Defensor, velut ille simpliciter negaverit, sacrificium Missæ ante seculum tertium decimum fuisse coniunctum coronationi; aut verò etiam hæc verba accipienda sunt eo sensu prout accepta voluerit sua Conringius. Non enim hoc ille voluit, quasi S. Missæ solemnia non interdum fuerint coronationem comitata; sed solemnia illa sacra non fuisse olim recepta inter actus coronationis perpetuos & necessarios, demum autem videri id cœpisse seculo tertio decimo. Ad hoc opponit Defensor Conringio Witikindum, qui in Ottonis Magni coronatione Missam celebratam narrat; id quod à Witikindo factum Conringius negaverit. Quamvis verò possit videri id dixisse Conringius; accuratè tamen verba eius omnia spectantibus non potest obscurum esse, hoc tantum illum velle, à Witikindo non esse mentionem factam S. Missæ inter ipsos coronationis actus. aliud sanè Conringio tum in animo non fuisse, possum fide bona testari. Nam ita se explicabit.

2. Et verò ita sese res habet, si vetera illa tempora videamus. Interdum coronationes fuerunt peractæ nulla facta S. Missæ celebratione. Quod utique palam est ex descriptione solemnium coronationis Ludovici Balbi Regis & Iudithæ ac Hermentrudis Reginarum, quam adiunxit Capitulis Caroli Calvi P. Iacobus Sirmondus. Palam quoque est ex descriptione coronationis Wilhelmi Hollandi Romanorum Regis apud Ioannem Bekam, quicquid dixerit Defensor. Ne nunc tangam tempora Carolinis antiquiora illa; quando primum sacræ benedictiones sacerdotales coronationis solemnium cœperunt partem constituere; quæ incidunt in seculum Christianum sextum. Inter ipsos enim Cæsares anno 528. primus omnium memoratur à Ioanne I. Papa non sine faustis precibus coronatus Iustinus Imperator, teste Anastasio. Ad huius exemplum anno 566. ab Eurychio Constantinopolitano Patriarcha Iustinum minorem consecratum, liquet ex hisce verbis Corippi:

*Pontificum summus plenaque ætate venustus
Adstantem benedixit enim, cælique potentem
Exorans dominum, sacro diademate insit
Augustum sancire caput; summoque coronam
Imponens capiti. &c.*

3. Ex eo sacra Episcoporum manu coronationes Cæsareæ quidem fuerunt

9
fuerunt institutæ; at solemnia sacra continuò simul celebrata fuisse, nusquam legas. Sub Merovingorum imperio, p̄r annos 254. à Clodovizi Baptismo ad depositionem Childerici omninè nulla Francicorum Regum sive unctiois sive consecrationis sive coronationis, quæ manu Episcopali sit facta, memoria reperitur: ut meritò dubites an quid horum fuerit tum in usu: tantum abest, tunc inter ritus coronationis receptos fuisse sacram Missam. Postilla cum Francorum Regum coronatione interdum adhibita esse & Missæ sacra, legere est; sed plerumque tum, quando festus dies, in quem incidebat forte coronationis actus, sacra ista exposceret. Sic cum Carolus Magnus coronatus fuit Romæ, celebrata est Missa: verum erat idem dies festus Natalis Domini. Sic quando Carolus Calvus fuit coronatus in Regem Lotharingæ Metis, celebrata fuerunt sacra omnia: erat vero dies sacer B. Gorgonij, cuius præcipua apud Metenses veneratio, quod etiam P. Sirmundus observavit. Observare porro est, S. Missæ illa solemnia si quando celebrata sunt, illa omni ætate, successisse coronationis actui iam finito. Id certè liquido apparet etiam ex ijs quæ ipse Defensor adducit de coronatione Ottonis I, Ludovici Pij, Ludovici II, & Caroli Magni: possunt vero addi & acta coronationis Caroli Calvi à P. Sirmundo edita.

4. Hæc autem non obscurè indicant, verum esse quod suspicatus est Conringius; nempe antiquissimis temporibus Imperij Germani solennia Missæ sacra non fuisse partem solemnium coronationis Regiæ: nec enim aliàs illa aliquamdiu abfuissent, aut vero fuissent finita demum coronatione, sed perinde ut hodie, instituta. Quod si tamen aliter cui fuerit visum, cum illo nec Conringium, scio, velle contendere, cum res sit levis, multo minus id ego fecerim: uti nec video, tradi id credive aut religionis Catholicæ, aut rei Romanæ atque Germanicæ quicquam interesse.

5. Aventinum voluisse duntaxat significatum, in Rudolphi I demum coronatione septem Electores fuisse functos suis muneribus, non vero tunc demum Missæ sacra inter coronationis ritus ordinarios recepta; nudæ Defensoris affirmationi credat qui volet: mihi non sit verisimile. Non debuisset vero Defensor Conringium oppugnaturus id affirmare sine omni addito argumento: nec vero illum potuit latere, talibus adversarij nudis assertionibus neminem sanum posse terri.

B

AD

AD QVÆSTIONEM III.

1. Hic non multum meliore fide rem Defensor gerit. Proposita enim tertia quæstione in hunc modum: *An primario præfuli cuiusque Regni ius coronandi deferatur?* subiungit: *Affirmat Conringius pronuntiato tertio & in prima ratione.* Neutro autem loco simpliciter ab illo id affirmatum est. Quod adeo palam est, ut Defensor mox addat, *concedi à Conringio, posse idem ius inferiori per privilegium tribui, adeoque non soli semper præcipuo Præsuli, sed tantum communiter vel plerumque, competere.* Et vero hoc demum affirmavit Conringius; prius illud non affirmavit. Sufficit quoque hoc pronuntiatum illi probando quod voluit Conringius. Nempe etiam ita patet, iure gentium Christianarum positivo receptum esse, quod coronandi potestas in quovis regno competat primario præfuli. Et si enim ex singulari pacto peculiari de causa alibi aliud interdum obtineat, non obstat quominus id hodie iuris gentium Christianarum positivi esse existimetur. *Hodie* inquam: olim enim ubivis non idem statim obtinuisse nemo diffiteretur: idque de regno Francorum occidentali rectè demonstravit iam olim quidam Ivo Carnutenfis, patrum autem memoria Ioannes Tilius.

2. Quæ obijcit autem porro Defensor, illa vereor ne iterum prodant eius inscitiam. Negat videlicet in Italico Regno Mediolanensem Archiepiscopum primum esse, propterea quod & Ravennas & Aquilegiensis in concilijs præcedant. At verò Ravennas non fuit olim inter proceres Regni Langobardici, quod post dici cepit Italicum, numeratus. Ravenna enim fuit pars Exarchatus, qui S. Sedi Apostolicæ deinde à Pipino & Carolo Magno est donatus. Aquilegiensi Patriarchæ etsi in Concilio datus fuerit locus insignior, in ipso Regno tamen atque adeo in Republica minor ille fuit semper habitus Mediolanensi. Eoque inter Metropolitanas Urbes universi Imperij Caroli Magni post Mediolanum demum facta fuit in Testamento Carolino mentio Fori Iulij. quo scilicet iam dudum Aquilegiensis Patriarchatus erat translatus, ceu patet ex ijs quæ differit Baronius ad annum 729.

3. In Anglia quamvis de primatu contenderit cum Cantuariense Eboracensis: ille tamen prævaluit, & propter istum primatum sibi compe-

competere ius coronandi iam olim asseruit : quod verbis Anselmi Cantuariensis rectè astruxit Conringius. Arelatenſis cum Remenſi contendere non poteſt : quum ille non propriè pertineat ad Regni Francici occidentalis proceres, ſed ad Regnum Arelatenſe vel Burgundicum. Utque fuerit Arelatenſis ab Agapeto Vigilio Pelagio & Gregorio Magno quondam conſtitutus vicarius & Legatus Apoſtolicus, non tamen eo ipſo aliquid detrahitur illi primatui, quem ſecura tempeſtate Remenſis acquiſiuit. Sunt enim talia omnia mutationibus obnoxia, atque à potentiorum arbitrio ſuſpenſa. Id vix dubium eſt, hodie in Regno Francorum occidentali primatum conſpici penes Remenſem.

AD QUÆSTIONEM IV.

1. *Vacillantibus*, ait Defenſor, ſic tribus baſibus &c. At vero Conringianas quidem baſes *vacillare*, tantum abeſt ille oſtenderit ut eas vel non intellexerit præruditate, vel præ animi malignitate perverſè propoſuerit in medium : ceu iam tum patet.

2. Addit, Conringium *initio primi membri deſectere à norma, à Regibus Romanorum ad Reges Germania*. Atqui Conringius demonſtravit, coronationem, quæ in Germania inſtituitur, pertinere propriè ad Germanicum Regnum, eoque omnibus olim ſeculis, ex quo etiam Romani Imperij dignitas perpetuo nexu Germaniæ fuit coniuncta, à prudentioribus coronam illam Tranſalpinam dictam coronam Regni Francorum, aut Alemannici, aut Teutonici. Si iſta nondum capit *idiotæ Defenſor*, poterit denuo in ſupplementum addere quæ idem Conringius diſputavit præclaro, ſi pauca demas, libro *de Germanorum Imperio Romano cap. 12.*

3. Proponit deinde Syllogiſmum aliquem Defenſor, velut qui comprehendat rationem Conringij, qua nimirum ſit uſus ſeſtione prima ; ſed proponit *ſua b, e mala* iterum fide. Ita enim format Minorem Syllogiſmi propoſitionem & conſiſionem: *Atqui Moguntinus ſaltem in orientali Germania, ad quam ſpectabas in diſiſione Regnorum ab anno 842, cum Colonienſis ad eam cum Trevirenſi circa annum 870. acceſſerit, eras primus Præſul Germania, & manſit tẽpore Ottonis, ut VVitikingus, Marianus Scotus, Benedicteus VII, Schaſnaburgenſis, &c. Ergo ad eum ſpectat ius coronandi.* Conringius vero nõ egit duntaxat de ætate illa, qua facta eſt prima Imperij Carolini

12

tres in partes divisio, aut de ævo Ottonis Magni, sed disertè hęc ver-
 bis usus est: *Lam verò in Regno hoc Francorum Germanico inter Præsules ac
 Principes Primatum ETIAM NVM obtinere Moguntinam sedem, nisi fallor, o-
 mni dubio caret.* Et hanc propositionem sive conclusionem suscepit pro-
 bandam: *Ratione Primatus competere Moguntino omne ius coronandi.* De
 temporibus illis præcis egit duntaxat ex occasione quum nimirum o-
 stenderet, Moguntinam Sedem hanc dignitatem primariam habuisse
 ab initio usque Regni huius.

4. Delabitur mox Defensor ad grande paradoxon defendendum;
 nempe Primatum competere non Moguntino sed Coloniensi. Parado-
 xum inquit. Nec enim arbitror, tale quidquam aliquot seculis fuisse
 in universo Imperio auditum. Conringius sanè Primatum Mogun-
 tinum credidit, *respectu* quidem *Coloniensis*, omni dubio & controver-
 sia vacatè. Cæterum id quidem pro sua natura sagacitate non vanè
 coniecit Defensor, hoc primatu Coloniensi admissio inverti posse Con-
 ringianam argumentationem: at Primatum illum ineptissimis rationi-
 bus adstruere nisus est Defensor ille. Summa omnis eius dissertatio-
 nis comprehensa est ultimis illis verbis. *Restorquamus ergo primariam
 Conringij rationem contra Moguntinum ius pro iure Coloniensi. Iure gentium
 primario Regni Romanorum Præsuli debetur ius coronandi Reges Romanorum:
 At primarius Præsul post Imperium ad Carolum & Francos translatum semper
 fuit Coloniensis, ut tradunt Eginardus, Annales Francorum, Rogerus, VViti-
 kindus, Adamus Bremensis, Leo nonus, Gregorius septimus & Rupertus, cum
 Moguntinus in alio separato Regno diu fuerit: ergo Coloniensi iure gentium ius
 coronandi Reges Romanorum ab initio huc usque sine ulla temporis intercapedi-
 ne debitum fuit præ Moguntino.*

5. Agamus cum homine breviter. Primum igitur notetur: in testi-
 monium eius, quod de Primatu Coloniensi ab initio Imperij SEM-
 PER HVC VSQVE, SINE VLLA TEMPORIS INTERCA-
 PEDINE continuato à Defensore adferitur, adferri neminem qui sit
 junior Ruperto Tuitiensi. Atqui hic vixit ætate Henrici V, circa an-
 num c10cx. Ex quo tempore huc usque fluxerunt integri quadringenti
 quadraginta sex anni. Ex tanto temporis intervallo nihil omninò
 pro Coloniensi Primatu *semper & hucusque sine ulla temporis intercapedine*
 continuato producere potuit Defensor, (certè nihil produxit) & ta-
 men

men tam confidenter ausus fuit perpetuitatem illius Primatus Defensor ille asserere. Miror si hinc revocatis ad animum, Defensor non erubescat, nisi frontem h. beat. planè effrontem. Esto scilicet, bone vir. Probavetis, Primatum Colonienfem competiffie ad feculum ufque duodecimum: qua fronte idem afferis de omni ævo fecuto, deftitutus planè omni testimonio?

6. Notetur *fecundò* infignis, fi non ftupor, faltem incogitantia Defenforis, aufi inter Primatus fcil. Coloniensifis autores numerare Leonem nonum; & tamen non dubitantis ipfius Gregorij VII Papæ verbis uti, quibus ille fignificat Papam Leonem Trevirenfis Ecclefie ftudiffie *contra honorem Coloniensifis Ecclefie*, imò, ut ipfe accipit Defenfor (nec enim fic interpretanda illa dixerim) ftuduit *Trevirenfis Primatum deferre*.

7. Notetur *tertiò*, non verecundatum Defenforem pag. 10 in margine iactare, quali Primatus ille Coloniensifis iam ftoruerit feculo octavo, & tamen in eadem margine initium eius collocare in annum 813, nec in ipfo libri textu quidquam memorare quod contigerit ante annum 800. h. e. ante feculum nonum.

8. Iam verò quàm ineptè probat Defenfor, feculo nono, decimo & undecimo Primatum penes Coloniensifem fuiffie! Exempli caufa; Ottone Magno Cæfare & feculo X. id factum oftendit ex eo, quod Bruno Ottonis frater regnum Lotharingie rexerit & Germaniam abfente fratre, quod item à Witikindo & Rogerio dictus ille fit *summus Pontifex & amiffes*. Quali talia momentanea perfonalia munera probent ipfiusmet Sedis alicuius dignitatem, & quidem perpetuam ac constantem: titulus etiam *summi Pontificis* ea ætate non fit attributus ferme cuivis honoratori Epifcopo.

9. Similiter ut probetur, feculo undecimo Primatum illum Coloniensifem fuiffie agnitum, *primatum* & potiffimum adfertur argumentum ex eo, quod ab Henrico III Cæfare Hermannus Coloniensifis in nonnullis actibus fuerit Moguntino prælatus. Tanquam fi Epifcopus quis aulæ gratia valeat, id figno fit, ipfammet Epifcopi Sedem præeminere. Nemo profectò veterum dixit, Hermannum ob Primatum Sedis fuæ Henrico III Cæfari præ Moguntino placuiffie: Lambertus Schaffnburgenfis fcribit illud factum *propter claritatem generis*. Et verò erat Ot-

tonis III Cæsaris sorore genitus, longè proinde nobilior Luitpoldo Moguntino. *Alterum* argumentum capitur ex privilegio quodam à Leone IX concessio: quod tamen Colonienſes hyperaſpiſtæ, etſi ſapius moniti, non fuerunt auſi publicare, & in quo ſimul altum ſit de Primatu ſilentium. *Tertium* accipitur à teſtimonio Adami Brementis qui de *augmento Primatus huius ſit locutus* c. 152, hiſtoriz. Verum nec ille de Primatu habet verbulum ullum. De quo autem ille *augmento* loquatur, patet ex verbis Adami. quæ, quoniam ita placuit Defenſori, integra non mutila adducemus: *Colonienſis* (inquit Adamus, de Annone verba faciens) *quem avaritia notabant, omnia qua vel domi vel in curia poſuit corradere, in ornamento ſua poſuit Eccleſia. Quam cum prius magna eſſet, ita maximam fecit, ut comparationem evaſerit omnium qua in Regno ſunt Eccleſiarum.* De *augmento* itaque *divitiarum* locutus eſt Adamus, non de incremento Primatus. *Quarto* loco adducuntur verba quædam Gregorij VII Summi Pontificis, in quibus quidem ſermo ſit de gratia qua in curia Romana tum temporis præpolluerit alijs Colonienſis, at de Sedis ipſiusmet Primatu ne quidem unico verbulo quidquam indicatur. *Poſtremò* adferuntur & Ruperti Tuitienſis monachi, tantum non in ipſa Agrippina viventis, verba quædam de primatu Colonienſi. At non affirmat ille, primatu iſthoc frui & gaudere Colonienſem; ſed quem olim obtinuerit propterea quia S. Creſcens Pauli diſcipulus non tantum Moguntiz ſed etiam Coloniz prædicaverit Evangelium. Quod nihil facit ad Primatum quo de nunc ſermo. Tædet inquirere in ea quibus voluit Defenſor probare Primatus Colonienſis veſtigia per ſeculum nonum. Per ſe enim concidunt.

AD QVÆSTIONEM V.

1. Conqueritur Defenſor, *Alterum membrum & rationem à Conringio obſcurius propoſitam.* Sed iniuriam fieri V. C. oſtendit Aſſertio ipſa.

2. Rationem deinde Conringianam Syllogiſmo includens, hanc quidem propoſitionem: *Qui ſolus octingentis annis toto regno omnes coronationes extra diœceſin Colonienſem peregit, in ius habet ubique (extra diœceſin Colonienſem ſcil.) coronandi; admittit, ſi limitetur; qui nomine ſuo*

suo, non impedito vel absente coronatore ordinario. At inepta est limitatio illa de coronatore ordinario. Quæstio enim est, quis sit coronator ordinarius extra diœcesin Coloniensem? Moguntina Sedes id sibi tribuit, alium ordinarium coronatorem non agnoscit. Ineptè quoque in limitatione petitur addi: non impedito vel absente coronatore. Sufficit si coronatio fuerit facta nomine proprio. Hæc scilicet, propositio est clarissimæ veritatis:

Quicumque suo proprio nomine per octingentos annos omnes coronationes extra diœcesin Coloniensem peregit, illi ius est extra diœcesin illam coronandi.

Fali propositione Maiore usus est Conringius. Nec alio sensu omnia sua voluit accepta. Ut Minor possit esse, volente Conringio:

At Moguntinus suo proprio nomine per octingentos annos omnes coronationes extra diœcesin Coloniensem peregit.

Probavit etiam hæc Minorem Conringius adductis in medium omnibus coronationibus extra diœcesin illam Coloniensem institutis: provocavitque ad vnanimem historiæ consensum, quo constet, nunquam à Colonienſe Regiam coronationem extra diœcesin esse factam. Ut verò hæc Conringiana redderet irrita Defensor laboravit quidem, sed omni præsidio à figmentis mutuato aut meris ineptijs.

3. Non potuit scilicet, vel unum exemplum producere factæ à Colonienſe coronationis Regiæ extra diœcesin: confugit igitur ad coronationem Elisabethæ Reginæ quam solus nomine & iure suo Norinbergæ instituerit. At primum de Regis non de Reginæ coronatione quæstio est. Ipse Streithagius p. 66. ait: *Ad viros nos respicimus: nō ad reginas. Secundo* factam illam coronationem nomine Colonienſis, debuisset probari, non nudè asseri, cum hoc constanter à Moguntinis ut & à Conringio fuerit negatum. Tertio Præsumptio certè facit pro Moguntino inſilentio monumentorum: quia scilicet omnes coronationes Regias ipsas Moguntinus extra diœcesin nomine proprio instituerit, & nunquam fuerit passus illas à Colonienſe institui. Quæ adduntur à Defensore, longè adhuc sunt ineptiora & fabulosa.

4. Primum est: *Anse Ottonem Magnum Aquisgrani plures Reges Romanorum esse coronatos. Quasi hoc ad rem faciat, cum quærat, quis coronaverit Reges extra diœcesin Coloniensem, Sed &, qui illi sunt*

sunt plures Reges? Non nisi duo scilicet ibi, reliqui omnes alibi coronati sunt.

5. Secundum est: Arnolphum, Ludovicum & Conradum primum à Moguntino unctos, nullum veterum dixisse: potuisse eos etiam Coloniensem extra suam diœcesin, & Ludovicum anno 908. Aquisgrani cum degeret, consecrare. Dixerit verò id disertè nemo. Dixerunt tamen coronatos illos esse in Germania Transrhenana, & quidem alios Francofurti ad Mœnum, alios Forcheimij h. e. in diœcesi tunc Moguntina. Quì verò tum istis in locis Colonienſis potuerit coronare? quum tamen canones vetent consecrationes extra diœcesin fieri, & Colonienſi non per constitutionem aliquam Caroli Magni, non per aliquam Bullam Sedis Apostolicæ, ius novum fuerit concessum: quod prolixè astructum est cum alibi tum nuper in Examine Argumenti primi & secundi Colonienſis. An Ludovicum potuerit Colonienſis consecrare Aquisgrani nec ne, nihil ad rem facit. Debùisset probari, consecrationem illam esse factam. Sed & probaverat Conringius ex Reginone, Ludovicum anno 900 Forchemij coronatum, & regijs ornamentis indutum in fastigio Regis fuisse sublimatum.

6. Terriò fatetur quidem, Henricum à Willigiso Moguntia coronatum, sed violato iure Colonienſi, ideoque eam coronationem, ut vitio factam, esse Aquisgrani renovatam. At verò Coloniensem isthac ætate fuisse conquestum de iure suo coronandi per Willigisum violato, nemo memoravit: debùisset autem conqueri ex sententia Defensoris. Renovatum porò fuisse coronationem Aquisgrani, merum est figmentum. Uferat verò iam Conringius, etsi ponas, factam illam renovationem, tamen etiam ita liquere, coronationem quæ extra diœcesin Coloniensem instituitur non fuisse Colonienſis sed Moguntini iuris.

7. Fabulosum porò est & commentitium illud etiam, quod quarto loco causatur Defensor: extorsisse Conradam secundum Colonienſis consensum, ut Moguntia coronaretur, ea lege ut Augusta Colonia coronaretur. Nemo scriptorum veterum verbulo tangit, vel extorsionem, vel talem aliquam legem. Nihil horum habet Wippo; & tamen non verecundatur Defensor cum suis asseclis alibi ad Wipponem fronte intrepida provocare. Fabulo-

Fabulosum quoque est illud Defensoris de Rudolphi Suevi coronatione, illam tanquam *vitiō factam triennio suspendisse* Gregorium VII, idque docere Baronium. Id verum; illam coronationem, missa etiam corona Cæsarea, triennio post probasse Gregorium Septimum; at hanc vitiū accusasse, & quidem fortè, quod Moguntia non debuisset institui à Moguntino, falsissimum est. Imò verò probavit illam Gregorius VII, Colonienſis juris coronandi nulla omnino mentione factâ.

8. Similiter figmentum est, Quinque ultimas Cæsarum coronationes Germanicas nomine Colonienſis sedis esse peractas. Figmentum est, Cæsares & Septem viros caville Colonienſi de jure coronandi extra episcopiam suam diœcesin *vi Aurea Bulla salvo mansuro*. Quis non miretur frontem Defensoris talia figmenta jactare in publicum ausi, penè in conspectu Cæsaris, Electorum & omnium Imperii Ordinum?

AD QUÆSTIONEM SEXTAM.

1. Colonienſi tantum competere jus intra suam diœcesin conferendi, *quatuor levissimis judiciis Conringium probare*, ait Defensor. Conringius autem in Iterata Assertionis editione primum seorsim id probavit, deinde sex rationibus ostendit, ipsosmet Colonienſes antehac in eadem sententia fuisse. Rationes verò illæ num sint *levissima* necne, permittit judicandum omnibus, qui valent iudicio ab amore aut odiis non impedito. *Levissimas* esse responsiones Defensoris, ipsa res docet. In eo quod duo ultima argumenta Conringiana secundæ editionis planè dissimulaverit, ostendit sanè Defensor animum à veri & recti indagazione alienum. Perinde atque in eo, quod recitans summam quatuor priorum Conringii argumentorum, facta Rupertini privilegii mentione, non dubitaverit in margine scribere: *vi privilegii potest Colonienſis ubique coronare*: ipsi conscientia suæ vim facit, probè conscius scilicet, Rupertino privilegio saltim talem potestatem Colonienſi sedi datam non esse. Sophistam porò quo que sese demonstrat, dum ita obscure ad rationes Conringianas respondet, ut nemo facile sensum ejus assequatur. Paucis tamen omnia examinabimus. Pleraque in *altera dissertatione adversus Iteratorem vindictiarum* per sunt curata.

C

2. Igitur

2: Igitur ad Primum argumentum Contringianum respondens Defensor non audet negare, historicos antiquos, narrantes illas quæ à Colonienſi de jure coronandi ſunt motæ Sedi Moguntinæ controuerſiæ, non alium à Colonienſi prætextum uſurpatum memorariſſe, quam à diœceſiſ jure petitem; cauſatur tantum *Schafneburgenſem tamen addere, privilegium Colonienſi vindicatum eſſe, nam privilegio ante Leonis Nom obtinuiſſe.* At verò de aliquo per Leonem IX impetrato privilegio nihil habet Schafneburgenſis. Facile etiam apparet, Lambertum *Privilegii* voce non tabulas ſcriptas, ſed nil niſi prærogativam intelligere: quæ eſt vulgaris vocis *Privilegii* acceptio. Ut verò Lambertus voluerit Lednis aliquod privilegium memorare: hoc tamen utique ſatis indicavit, cauſas, quare Hermanno Colonienſi ſit facultas coronandi Aquilgrani tunc data, non fuiſſe niſi duas, nempe *claritatem generis* qua Luitpoldo Moguntino ille præcellerat, & *jus diœceſanum.* Et verò ipſum illud Leonis IX privilegium ad ſolam diœceſin Colonienſem reſtrinxiffiſſe omnem Colonienſi datam coronandi poteſtatem, ex ipſis Colonienſibus liquido nuper oſtenſum eſt in Examine Argumentorum Colonienſium ſectione ſecunda. Illa quidem igitur Defenſoris cauſatio, qua credit vim argumenti primi Contringiani ſeſe eſſugere poſſe, inanis eſt & planè *leviſſima.*

3. Moguntinum in Ottonis Magni coronatione jus nullum ſuum neque primatum prætereſſe auſum, nullo argumento fulcus addit Defenſor. Nec ad tem noſtram hanc fecit, quid tùm prætereſſerit Moguntinus. Satis eſt noviſſe, Colonienſem nihil tùm prætereſſiſſe præter jus diœceſeos ſuæ. Poſterius verò clariffimè patet ex Witikindo: paulò obſcurius quidem; ut tamen nec ita poſſit latere nos, rem eandem indicavit Dithmarus lib. 2. ſub initium hiſce verbis: *Hunc (Ottonem ſcil.) Hildebertus, Moguntinæ curæ cathedra, cum licentiâ Wigfridi ſanctæ ſedis Colonienſis Archiepiſcopuli, in cuius diœceſi hoc fuit, & auxilio Trevirenſis benedixit* idque Aquilgrani. Vbi & merentur notari illa *Moguntina curæ cathedra.* Videntur enim ſignificare Hildebertum in hac coronatione habuiſſe ſingularem *curam Moguntina ſua cathedra.*

4. Equè ineptum eſt quod item adiicit Defenſor: *in altera cauſa, agitata nimirum Henrico III Cæſare, proſus cecidiſſe Moguntinus, nec auſus deinceps eſſe Colonienſi licet intendere.* Ceciderit enim. Cecidit verò

non nisi quod Aquisgrani prævaleret jus diœcesanum Colonienſe. Quod verò de Aquisgranenſi coronatione (nam de ſola illa fuit utramque controverſia) impoſterum Colonienſi habilitatem nullam intendit, effecit quæ ſemel in eam, Henrici III Cæſaris cura, facta erat à Luitpoldo Archiepiſcopo conſenſio.

ſ: Ad ſecundum argumentum Conringianum reſpondens Defenſor, vix tangit quidem ejus vim. Poſteſt illud huic Syllogiſmo includi:

Quicumque per octingentos annos, eſt ſapè inſinitis Imperii turbiſi invitati, ne quidem tentarunt extra diœceſim ſuam coronare, illi non habuerunt perſuaſum tale jus coronandi ſibi competere.

At Colonienſes Archiepiſcopi per octingentos annos, eſt inſinitis Imperii turbiſi invitati, ne quidem tentarunt extra diœceſim ſuam coronare.

Ergo.

Quod ad Majorem faciat nihil adfertur à Defenſore. Ad Minorem quadantenus facit illud: *Quid opus erat Colonienſem tentare extra ſuam diœceſim, qui ex officio jus habet ſolus ubique conſecrandi? Noluit enim ſine gravi cauſa Carolinam legem infringere.* At, bone Defenſor, jam monuerat Conringius, per tot ſecula ſæpiſſimè graviffimas fuiſſe cauſas, quare coronationes extra diœceſim inſtituerentur: quemadmodum opus fuit jam integro ſeculo illud uti fieret. Certè cauſas deſuiſſe nemo dixerit, niſi rerum veterum Imperii imperitus.

6. Ad Tertium argumentum Conringianum nihil potuit niſi per ſigmentum adferre Defenſor, quo oſtenderet Colonienſes unquam fuiſſe conqueſtos velut de injuria ſibi facta, quod Moguntinus extra diœceſim Colonienſem inſtituiſſet coronationem; antequam quidem fuit vulgo creditum, non niſi Aquisgrani ritè coronationes inſtitui. Adducit enim ille quidem Sanctum Heribertum & ſucceſſorem illius quaſi conqueſtos de coronatione à Moguntino peracta: ſed jam tum diximus fabuloſa hæceſſe, & contra fidem omnium veterum monumentorum efficta. Imò verò præſente habili Colonienſi nec reclamante Conradum Secundum à Moguntino

tino coronatum esse, ex ipso constat Wippone: ut nihil sit falsius eo quod subjungit Defensor, non esse ullum veterem scriptorem id qui sectetur.

7. Quarti etiam argumenti Conringiani vim Defensor vel non assecutus est, vel sciens volensque iterum dissimulavit. Posset illud hoc syllogismo includi:

Quicumque privilegio indulgeri sibi fecerunt facultatem coronandi in sua diocesi extra Aquisgranum, illi non crediderunt, sibi jam tum competere jus coronandi ubi vis locorum, etiam extra diocesim ipsam.

At Colonienfes Archiepiscopi post Auream Bullam Carolinam fecerunt sibi per Rupertum Casarem indulgeri facultatem coronandi in sua diocesi extra Aquisgranum.

Ergo Colonienfes Archiepiscopi post Auream Bullam Carolinam non crediderunt, sibi jam tum competere jus coronandi ubi vis locorum etiam extra diocesim.

8. Quæ à Defensore adducuntur nec ad Maiorem nec ad Minorem atque ad eam rem omnino nihil faciunt. Videtur ita loqui, quasi Contingius præcipue urserit, sed demum Rupertinum privilegium impetratum, idque dedisse potestatem ubi vis coronandi. Mirabitur sive ruditatem sive *coopersitum* Defensoris quisquis responsionem cum Contingiano illo argumento contenderit. Prodit verò & in eo suam ruditatem idem Defensor, quod non observaverit vitium à typografo commissum in nomine Mamerani. *Addit* (inquit) *auctor editio Mameranum*: Cum tamen Nicolaum Mameranum non temerè ignoret qui rerum Caroli V est paulò studiosior indagator. Præter verò Mameranum alii quoque ætate illa à sola diocesi crediderunt esse jus coronandi, quod Colonienfis Aquisgrani competit. Dabonunc unum omni exceptione maiorem, & Germanicarum rerum longè peritissimum, Albertum Cranzium, lib. 8. Saxon. cap. 21. Verba ejus sunt: *Studuit huic (Richardo) Conradus Archiepiscopus per ea tempora Colonienfis: qui perductam Aquisgranum de more coronavit. Quod illius opera ab antiquis tanquam in sua provincia apud D. Karolum primum permittitur. Datur hoc memoria magnæ Imperatoris, qui ibi creber mansit, ibique tumulatus tubam expeclat novissimam.*

9. Quæ

9. Quæ sub finem à Defensore ammittitur facis atrox Conringii æcufatio, itidem vix dixeris cuinam sit vitio tribuenda. *Fraudis nempe insinulatur Conringius, & tanquam egregie Lectorem deceperit, promittens probaturum se, Coloniensem jus coronandi sola consuetudine habere ex liberali concessione Moguntini, nusquam verò verbo indicaverit quando sit Colonienfi facta ea concessio & ejus consuetudo capta.* Hoc profectò cui morbo adscripseris incertum est: cùm utique Conringius in omni hoc negotio candidè atque apertè egerit, & originem rei indicaverit. Nempe primò omnium in jus illud Colonienfè *consensisse* Luitpoldum Moguntinum, etsi vix & agrè ille consenserit, teste Lamberto Schafneburgensi; ex eo verò *consensisse* & secutos Archiepiscopos Moguntinos: atque ita *ex diuturno consensu* & hinc nata consuetudine jam illud Colonienfè juseffe roboratum.

AD QUÆSTIONEM VII.

1. Antequam ad castigationem eorum, quæ Quæstione VII. à Defensore sunt disputata, aggrediamur, præmonendum est, illa omnia quæ sectione IV & V à Conringio, atque aded à Defensore Quæstionibus oppositis Septima, Octava & Nona disputantur, ad causam S. Sedis Moguntinæ quæ ipsi est cum Colonienfi, nihil pertinere. Aquisgrani enim soli Colonienfi, hodie quidem, competere coronandi jus, ultro concedit Eminentissimus Moguntinus Elector. Iure an injuria, aut quo prætextu, qua occasione, illam potestatem Colonienfes ipitio nacti sint, in controversiam non venit: nec interest Moguntinæ causæ. Itaque quum mihi potissimum id consilii sit, ut Moguntinum jus in tuto collocetur, possim facile tres illas quæstiones Defensoris ommittere. Scio etiam, non invito id fore Conringio: ut qui unicè amet omnem illam controversiam nudare ab alienis litibus, & jus S. Moguntinæ sedis defendere: quicquid fuerit de iis, quæ, majoris duntaxat lucis ergo, duabus illis sectionibus proposuit.

2. Quomiam tamen etiam ipsemer existimem, non abuisse Conringium in hisce etiam ab eo quod verum est, videamque nihilominus illum durissimè à Defensore *versatis* professæ causæ tractari, resque omnis faciat ad exactam cognitionem juris coronandi: perinde ut antehac non dubitavi suscipere tutelam Moguntinæ Coronationis; ita

etiam non gravabat & veritatem ab officiis & virum Clarissimum ab injuriis hac quoque in re defendere.

3. In Quarta quidem sectione Conringius instituit maxime probare duo illa, quæ possint videri soli Coloniensi Sedi primum omnium conciliasse olim jus & potestatem Aquisgrani coronandi, non esse veritati consentanea aut firma. Alterum, nempe hoc: *Ex Caroli Magni instituto coronationes Regias Aquisgrani duntaxat ritè posse institui.* Et illud Alterum: *juxta ejusdem Caroli Magni Legem & canonum instituta Regem Aquisgrani soli Coloniensi consecrari fas esse.* Hinc nata est Defensori Quæstio VII *An Aquisgrani tantum legitime Reges Romani consecrentur:* & Quæstio VIII: *An Coloniensis solus habeat jus Aquisgrani coronandi.* Debuisset autem Defensor, si rectè cum Conringio voluisset disputare, prout par erat, formare ita Quæstionem VII: *An ex Caroli Magni instituto coronationes Regia Aquisgrani duntaxat possint institui:* Quæstionem Octavam verò: *An juxta Caroli Magni Legem & canonum instituta solus Coloniensis habeat jus coronandi Reges Aquisgrani?* De industria autem Defensorem quæstiones illas ita obscure proposuisse, indicat utriusque quæstionis tota tractatio salebrosa, obscura & impedita, ut quid velit quid non velit, perspicacissimus vix intelligat. Solet autem hic quidem esse mos Sophistarum, veritatis autem sectatoribus planè invisus.

4. Cum primis verò illa affectata obscuritas & tritatio adhibita est in tractatione Quæstionis VII. Ne enim quæstionem à sese propositam apertè usquam vel affirmat vel negat. Imò verò ipsemet videtur negativam sententiam amplecti. Ita enim incipit: *Choragum initio Conringius agit, & tacito nomine Sanctum Heribertum inducit, asserentem de essentia Regis coronationis Romanorum esse, ut fiat Aquisgrani, non posse Legem Carolinam aboleri: tam insipiens non fuit vir ille eruditissimus & Archicancellarius.* Insipientia ergo est ex Defensoris mente, credere Aquisgrani tantum legitime Reges Romanos consecrari. Placet ita Defensori negativa: quæ & Conringio placet, & ab illo fuit defensa. Saltem hactenus itaque inter utrumque nulla est dissensio. Debuisset autem hoc Defensor profiteri, & non malignè dissimulare. Omnis dissensio videtur in

eo ver-

eo versari; num Carolus Magnus aliquam legem triserit de coronationibus Regis Aquisgrani instituendis? Negavit enim hoc Conringius. Defensor verò multis clamoribus affirmat.

5. Ac Conringius quidem, paginæ 20. initio, affirmat, famam de Carolina Lege isthac cepisse demum seculo duodecimo. Antehac verò illius famæ nullum vestigium reperiri, probat usque ad paginam 23. *§. Eodem seculo tamen.* Officii ergo fuisset Defensoris, ut idem aperte negaret vel affirmaret. Et, si voluerit negare debuisset argumenta Conringiana ordine proposita refutare. Nunc autem videas eum horum nihil agere: sed mordere quidem illa à Conringio disputata, ita involutè & obscurè tamen, ut nemini hominum possit temere in mentem venire, quorum pertineant omnia quæ adfert. Quod indicium est sane vel incitiae magnæ vel malignitatis. Nos tamen quo illa se dabunt loco, nonnihil (parcimus enim homini) castigabimus.

6. Ipsum exordium tractationis Quæstionis septimæ incipit Defensor ab iniqua Conringii accusatione: *Hunc Choragum agere & tacito nomine Sanctum Heribertum inducere afferentem, de essentia coronationis Regis Romanorum esse ut fiat Aquisgrani, nec posse Legem Carolinam aboleri.* Quo verò iudicio, Defensor, constat, hoc in animo fuisse Conringio? Si nullum est indicium, injuriosa itaque & vana est isthæc tua suspicio. Quò verò etiam potuit hoc voluisse Conringius, cum multis disputer *Secl: 4 pag. 20 editionis Helmsladiensis*, ætate Sancti Heriberti illas sententias, *quod ad essentiam coronationis pertineat ut illa fiat Aquisgrani*, nondum invaluisse, & memoriam Legis Carolinæ cepisse demum ævo Friderici I, doceat pagin. 23?

7. Meritò porrò Conringius *fabulam* vocavit omnem illam narrationem vestram *de repetita per Sanctum Heribertum coronatione Sancti Henrici Casaris*: meritò etiam negavit ejus auctorem esse Adelboldum. *Afferentem* scribenti fuisse sibi ad manum solum illum Adelboldi nomine à Canisio editum libellum factus est Conringius. Vidit & optimi P. Gretzeri Adelboldum, *longè melio-*

meliorem sanè illo. In neutro tamen libello reperitur illa fabula vestra. Quamque in ea fingenda falsi sitis, expositum jam est in Examine Argumentorum Colonienfium. Eoque non est quur nunc addam verbum.

8. Frustrà verò etiam & ridicule Defensionem Germanicam novushic Defensor à Conringianis telis defendit. Verba Germanica hæc fuerant : Sanctus Heribertus Colonienfis ist auff seinem recht so hart bestanden daß Henricus sich von Ihm auffnew in Achen Krönen lassen müssen / idque astipulante Gregorio V. Pontifice. Vide Adalboldum in vita Sancti Hermanni. His opposita fuerunt hæc in Assertionne : Sed & fabulosum utique est, quod habet Defensor Colonienfis pag. 59. iteratam illam coronationem peractam esse astipulante Gregorio V. Pontifice : constat enim Gregorium V. obiisse Anno 999. triennio integro antequam Ottoni III. successit Henricus Rex. Certe sola hæc fabula apta est omnem narrationem suspectam reddere. Iudicet jam Lector, an hæc sequentia Defensoris novis factis sint Conringio refellendo. Huic repetita Heriberti inaugurationi rectè ad stipulari dicitur Gregorius V. metonymicè, licet mortuus, edita sua constitutione, (quasi ille constitutionem ediderit de coronatione Aquisgranensis per Colonienfem instituenda) Iudicet hæc Lector qui æquus & bonus est. Certè quæ addit defensor, à culpa calumniæ haud vindicaveris. Adeoque imperitè totum scriptum Colonienfe suspectum facit & fabulosum. Nec enim Conringius de toto Scripto Colonienfi quidquam dixerat; sed solam illam narrationem de Heriberto fabulosam pronuntiaverat.

9. Subjungit mox Defensor pauca de Conradi Salici, Rudolphi Suevi, & Henrici V. coronatione. Quæ confirmatione non indigent, sed sola collatione cum Assertionne instituta. Notandum autem est, hæc esse quæ Defensor voluerit reposita illis quæ Conringius attulit, ut probet Henrici II. Cæsaris coronationem Aquisgrani non repetitam, ut & usque ad Henricum V. de Lege Carolina isthac famosa altum fuisse silentium, Nec verò hæc Defensoris quicumquam temerè intelliget. Facta verò cum iis quæ in Assertionne habentur contentione, non dubito, facile fore palam, quid distent era lapsum.

10. Inde

10. Inde porrò fatetur Conringius, seculo duodecimo Legem illam Carolinam Aquisgranensem, quæ fertur, jam cõpisse ostentari, imò à Friderico I Cæsare pro germana & recta fuisse agnitam: atque ita passim fidem invenisse. Supposititiam tamen esse probat nonnullis in medium productis argumentis pag. 24. & 25.

11. Hic verò jam Defensor contra incipit in Conringium destomachari tam atrocibus calumniis, ut nequeam satis hominis intemperiam mirari. *Mutata, inquit, scena medicum induit qui censet Hippocratis consilio extremis morbis extrema convenire remedia, sectionem & ustionem: sic cum, præter consuetudinem seculorum octo, illustres alii tituli juris Coloniensis existant in rescriptis Cæsareis, Bullis Apostolicis, Canonibus Sacris, & coevis antiquis Scriptoribus, qua causam adversariam graviter sauciant, elevat Medicus noster omnia, halitu diffilat objecta, rescindit decreta Pontificum ut erroribus implicata, Cæsarum pragmaticas ut fabulas flammis consecrat, exhibitat canones ut perlevi observationis, summa quidquid juri Moguntino contradicit, quantumvis sacrum & 20 Cæsarum chirographis munitum, abolendum censet, ne jus Coloniense alio fundamento, quam liberali donatione Moguntina fulciatur.*

12. At verò, ò itacunde Defensor, Quam scenam mutat Conringius? An medicum agit omnis qui scripta & tabulas aliquas arguit falsi, & convictas reiicit? Quid est dictu infullius, quid absurdius? An Conringius omnia in honorem Ecclesiæ Coloniensis dicta elevat? Ubi, & quando? An ille halitu diffilat objecta? Quanam sunt illa objecta? Quid objectum ille reiicit non adductis rationibus? In rescripta quaedam summorum Pontificum ex falsis narrationibus nonnulla irreplisse pertinentia ad jura & instituta Regni Germanici, dixit quidem pagin. 36. Dixit autem modestè profectò. An verò quisquam Catholicorum tale quid fieri posse unquam negavit? An non infallibilitatem S. Romanæ Sedis Catholici omnes fidei & morum controversiis solemus definire? An Conringius Cæsarum pragmaticas ullo in scripto, ut fabulas, flammis consecrat? Ceddò librum, indica paginam, illam quæ Caroli Magni nomine fertur Aquis-

generis legem fictitiam esse asseruit, aliam nullam: nec hanc quidem *flammis consecravit*, aut, uti passim loqueris, *flammis abolendam censuit*. Ubinam porro exhibilavit Conringius canones ut perlevis observationis? In omni libello ejus hæc tantum occurrunt pagin. 26 de Canonibus: *Esti enim diœcesibus singulis sua sunt jura prudenter constituta per Canones Ecclesiasticos, nosum tamen est, non eum esse rigorem Canonum, ut sine omni exceptione strictè semper sint observandi*. An hoc est exhibilare canones? An in hisce verbis quidpiam occurrit, quod verum non esse agnoscat Ecclesia Catholica? imò quod verum esse, non in confesso sit apud omnes? Postremò ubinam Conringius censet abolendum, quicquid juri Moguntino contradicit, quantumvis sacrum & viginti Cæsarum chirographis munitum? Nihil tale in hoc universo orbe reperitur: Fictam censuit Legem Carolinam illam: abolendam non censuit. Nec illa juri Moguntino extra diœcesin Coloniensem coronandi repugnat: ut Coloniensem nihil juvat. Per Conringium & omnes qui jura Moguntina defenderunt, ultro hoc semper fuit publice affirmatum. Vinigitur, Defensor, dicam uno verbo qualia illa tua sint quæ Conringio improperas? Calumnix sunt: Fœda sunt mendacia: indigna viro bono & honesto. Pudet me tui.

13. In eo uno mereris laudem quod paulò videaris mitior illo Vindiciarum Colonienfium autore (sive ipse fortasse mutaveris sententiam) quem *fiscali virga castigandum Conringium* non pnduit affirmare pagin. 100. Quasi scilicet omnis qui profectur, Imperatoribus & Principibus interdum suppositiis & fictis tabulis obrepi, peccet in Cæsarum & Principum auctoritatem. Quid meruit ergo Cardinalis Baronius, quid Bellarminus, duo summi Catholicæ Veritatis propugnatores, quid alii, qui tam multa scripta, quæ aliquot sæculis in Ecclesiam & ipsum Corpus Canonicum, ipsorummet Pontificum & Sanctissimorum Patrum mentitis nominibus, irrepserant, plurimisque imposuerant, non dubitaverunt expungere & quasi notis inusta reicere?

14 Nec verò solus Conringius in dubium vocare ausus est fidem Tabularum Aquilgranensium. Fecerunt idem & alii Moguntinæ causæ patroni. Nec hi primi fecerunt, sed jam ante eos alii. Num verosimile est, Cardinalem Baronium non memoraturum fuisse tanti momenti pactum, inter Leonem & Carolum initum, de coronatione Regis Romanorum, quæ antecedere debeat coronationem Romanam, si tabulæ istæ visæ ipsi fuissent aliquam mereri fidem? Nec profectò illas ignorare temerè potuit, quem nihil ignorasse illorum temporum constat. Aubertus Miræus in Codice Donationum piarum pagin. 47 disertè scribit: *nonnulla titulum seu dignitatum vocabula suppositum mihi reddunt hunc sermonem.* Ex A catholicis I. Gryphiander IC. lib. de Weichbildis Saxonis cap. 35. num. 16. disertis verbis negat, diploma illud genuinum esse. Neque nunc primum in gratiam Moguntinæ causæ ita sensit Conringius: sed jam ante annos tredecim lib. de Origine juris Germanici cap. 13 pronuntiavit tabulas illas supposititias. Quo patet per calumniam scribi à Defensore, legere inepto editos à Conringio libros pagin. 20: *Carolinam* illam quam vocat *pragmaticam in jus vocatam* à Conringio, ut originem primogeniam Colonienfis tituli subruat. Nec profectò ante annos tredecim vel per somnium ipsi in mentem venit illa quæ nunc est de jure coronandi contentio: nec illa Carolina tabula vel tantillum juvat Coloniensem causam, ceu jam tum in ipsa Assertionem pagin. 35 disertis verbis ultro est agnitum, & liquido nuper probatum in Examine Argumenti primi Colonienfis.

15. Edere jubet Defensor *ineptias & assanias* (non *assanias*, ut perperam Latinissat Defensor) quas scilicet illi Carolino diplomati inesse scripserat Conringius. Ne dubitet verò Conringio in promptu esse illas edere. Sed cur id nunc quidem agat, nihil est causæ: quia omne hoc ad Moguntinam causam, aut ad questionem à Defensore propositam, nihil attinet. Imò verò quum liquido appareat, Colonienfium partium patronos ad levem quamlibet & innoxiam mentionem injectam falsitatis Tabularum istarum non incandescere duntaxat, sed stultè bacchari

ac pene furere, intempestivum est movere nunc illam camerri-
nam, & quasi ignem gladio fodere. Non deerit veritati Con-
ringius ubi ante nonnihil deferbuerit animorum hic æstus,
& per tumultus Colonienſium Litigatorum licebit deſoeca-
to iudicio rationes arbitrari. Iam quidem per unam *asser-*
tionem ſuam videtur ſibi ſat convitiſſimum in caput ſuum accen-
diſſe.

16. Et verò quare ſcribat Conringius Defenſoris juſſu, quum
liquidò appareat, illum ſive per animi affectum, ſive præ rudi-
tate, argumenta in *Aſſertione* adducta in id tantum, ut probetur,
à Carolo non eſſe inſtitutum, aut cum Leone II pactum, ut om-
nes Romani Cæſares Aquisgrani *iniſtiarentur*, Romæ verò de-
in. ſic *iniſtiati ſine ulla contradictione Imperatoriam Majeſtatem ple-*
nius aſſequerentur, (quæ verba ſunt Tabularum), non aſſecutum
eſſe?

17. Dixerat nempe Conringius: At verò à Carolo Magno inſtitu-
tatum non eſſe, ut *conſecratio aut iniſtiatio Regum prima fiat Aquis*, palam
eſt velex eo, quod cum hoc privilegium exiſtimetur traditum circiter anno
804, Carolus biennio poſt omne regnum ſuum in tres partes inter filios to-
tidem diviſerit, non niſi uni illorum attributa ea parte qua Aquisgranum
comprehendit &c. Ad illud non niſi hoc reſpondet Defenſor: Quid
inde conſicis? non potuiſſe ſedem Regiam & locum coronationis Regis Roma-
norum inſtituere Aquisgrani? Numquid & ipſe vivus anno 813 Ludovicum
filium ſucceſſorem in Imperio ibi coronavit? In margine notavit: *Objecta*
diluuntur. Hoc ſcilicet Defenſori eſt, *objecta diluere*. At verò ea eſt
vis illius Conringiani argumenti, ut nec Defenſor nec quis alius *delere*
id valeat.

18. Syllogiſmo illud includam, ut tandem aliquando Defenſo-
ris, & æquè inepti Vindicis, oculos feriat.

Quicumque urbem Aquisgranenſem in propriam poſſeſſio-
nem tradit uni filiorum, & quidem illi cui Urbis Roma
atque Italia imperium ex ejuſdem præſcripto non debet

com-

competere, ille non vult, uti omnis Romanus Imperator Aquisgrani inicitur.

Atqui Carolus Magnus in propriam possessionem Aquisgranum tradidit uni trium filiorum, & quidem illi cui Italia & urbis Roma Imperium ex eiusdem prescripto non debebat competere.

Ergo.

Maiorem nemo sanæ mentis negauerit. Minor potè spectat ex formula divisionis totius Imperij, factæ à Carolo anno 806, biennio post Leonis cum Carolo Aquisgranensem congressum, quæ à P. Pithæo primum edita inserta est Ecclesiasticis Annalibus à Cardinale Baronio. Quis verò potuerit Carolus tale quid instituerè, si biennio ante iniisset pactum solemne cum Leone III Papa de initiandis Aquisgrani omnibus Cæsaribus, idque voluisset esse perpetuum? Quod de Ludovici Pij coronatione à Carolo Aquis, post filiorum duorum obitum, facta addit Defensor, nec ad maiorem nec ad minorem, atque aded ad rem non facit. Etiam verò hæc coronatio Ludovici Pij adversa fronte pugnat cum illis Tabulis. Si illis enim credimus, pactum cum Leone III fuit, ut Aquisgrani fiat Regia initiatio, sic initiati autem Roma plenius Imperatoriam Majestatem assequantur. Carolus verò statim Aquisgrani Ludovicum filium suum coronavit Imperatorem; utque ex Onuphrio ipsomet jam ante adduxit Defensor, Ludovicus ab illo usque die quo à Patre dictus fuit Imperator, Imperii annos numerare solet; persuaso utique & Patre pariter & filio, nihil deesse amplius Imperatoris Maiestatis, aut Romæ demum illam assequendam esse.

19. Pari verò modo Defensor nec secundum Conringij argumentum assecutus est, petiitum ex eo quod Ludovicus Pius statim anno 816. non Aquisgrani sed Rhemis à Stephano Papa coronari se fecerit, cum tamen memoria Carolinorum insiguratorum recensissima tum esset, & apud Pium filium observatio eorum longè religiosissima. Respondens enim,

D 3

quid.

quid tuus? ait. *Quod Roma facere debuerat Rheimū proficit.* Imò veto, si ex recentissimo pacto cum Pontifice Leone inito Aquisgranum fuit caput & Sedes Imperij Transalpini, & si ibi demum ritè fiat initiatio Cæsarea, non Rheimis sed Aquisgrani debuisset illa quoque coronatio institui.

20. Hæc duo duntaxat argumenta adducere in medium placuerat Conringio: & tamen ne hisce quidem diluendū par fuit Defensor. Quid ab illo expectemus igitur confutationem argumentorum, quæ adversus ipsas Tabulas illas plurima in promptu habemus? Ea verò, si opus, de promptu tandem iri, ne ambigat.

21. Dixerat porro Conringius: *volle se urgeré, quod nemo plandè omnium Caroli posterorum memoretur Aquisgrani consecratus, etiam illerum quorum in ditione fuit Aquisgranum.* Defensor verò prorumpit in hæc verba: *Miseret me tua memoria, Conringi: hoc loco negas his verbis, nullum Caroli posterorum Aquis coronatum. Nemo aut, &c. post lineas 18 ex Thegano describit Aquensem Ludovici Pij coronationem.* Me verò, ô Defensor, miseret & fidei, & iudicii, & memoriæ pariter tuæ: memoriæ autem Conringij video integram esse. Conringius dicit, neminem Caroli posterorum *memorari Aquisgrani esse CONSECRATUM*: Tu mala fide scribis, negasse Conringium, *quenquam Aquis esse coronatum.* Conringius dixit cautè, *neminem memorari consecratum*: neminem consecratum esse, affirmare noluit, haud nefcius non omnia literis memorata, & fortasse consecratum quem esse, etsi memoria eius haud superfit. Tu verò dum non distinguis inter coronationem & consecrationem, item inter consecrationem factam & memoratam, eo ipso ostendis, quàm imbecille tibi sit iudicium, atque impar rebus arbitrandis. Memoria denique tua quàm fit turbata, ostendis, quod cum allocutus fuisset Conringium, scripsissesque *negas his verbis*, illis verbis recitaris mox in tertia persona formato sermone addas: *ex Thegano describis.*

22. Non est verò quod arbuteris, Conringium memoriæ lapsu sibi contradixisse. Primo loco est locutus de consecratione, altero ex The

ex Thegano de *coronatione*. Quod sanè tu velut certum assumis, om-
 nem coronationem habuisse olim coniunctam consecrationem, id
 à vero est alienissimum. Certè monumenta antiqua consulentibus
 manifestum est, quasdam coronationes fuisse Laicas, ut ita loquar.
 Non aliam fuisse coronationem illam Ludovici Pij; qua de sermo
 est, per fit verosimile; quoniam non sacerdotali manu, ut in sa-
 ceris coronationibus iam tum mos fuit, sed propriâ impositio co-
 ronæ facta est. Certè in Thegano sacræ alicuius ceremoniæ, in
 omni isto coronationis actu celebratæ, nulla fit mentio, sed di-
 ferte dicit: *Hoc factò* (h. e. post impositam coronam) *audientes missa-*
rum solennia ibant ad palatium. Et verò probabile fit, Carolum sa-
 cram coronationem Cæsaream (qualis illa erat Ludovici; ut qui
 iam tum puer ab Adriano fuisset unctus & coronatus Rex) Ponti-
 fici Romano, cui illa competebat paragenda, reservasse & hanc ef-
 se quam Stephānus Pāpa contulit. Lotharium & fratres itidem
 coronatos fuisse Aquisgrani, noverat Contingius. Mōitu illo De-
 fensoris non erat opus. At non legerat *memoratam* eorum *consecra-*
tionem. Hanc ubi produxerit *memoratam*, cedit Defensori: inte-
 rini existimabit Defensorem luisse operam. Quid verò, sille petat
 sibi à Defensore monstrari fidei testimonio, quatenquam posterorum
 Caroli post filios Ludovici fuisse vel coronatum Aquisgrani? Aequa
 utique petitio fuerit. Si enim usque aded (ut in illis est Tabulis A-
 quisgranensibus) magna tum fuit in auctoritate Aquisgranum, ut ex
 instituto Caroli ibi debuerit coronatio fieri Regum, utique saltim
 Rēges Lotharingiæ verosimile est coronari ibi debuisse; at hoc nul-
 quam legitur. Ex adverso novimus Carolum Calvam occupati Re-
 gni Lotharingici coronam Metis accepisse, Carolum Crassum ve-
 rò & Arnolphum & huius filium Ludovicum, tametsi Aquisgratum
 in possessione sua habuerint, in Germania Transrhenana fuisse co-
 ronatos: de alijs Caroli posteris Lotharingiæ dominis omnia incerta
 esse.

23. Hisce probè expensis pater, illas repetitas pag. 21 Defensoris in *temeritatem* scil. *Conringij* debacchationes & calumnias nova depulsione non indigere.

AD QVÆSTIONEM . VIII.

1. Iam ante conquesti sumus, quæstionem hanc ita esse propositam, ut non rangat statum controversiæ à Conringio moræ; & tractationem eius ita institutam, ut nemo facile assequatur, quid vel Conringius vel Defensor sibi voluerit. Debuisset nimirum Quæstio hæc sic proponi:

An solus Coloniensis vel ex Caroli Magni Lege, vel ex præscripto Canonum, ius habeat Aquisgrani coronandi?

Affirmativam sententiã reprobatur Conringius. Quæstionis autem à Defensore propositæ: *An Coloniensis solus habeat ius Aquisgrani coronandi*, affirmativam amplectitur. Hodie scil. & iam ab Henrici usque III Cæsaris ævo illud ius soli Coloniensi competere, ultrò fatetur.

2. Videtur autem ita disputare (obscurat enim & intricat omnia) Defensor, quasi & vi legis Carolinæ, & auctoritate Canonum, ius illud soli Coloniensi debeat. Videamus quàm benè.

3. De Lege Carolina disputat primum usque ad illa pag. 24. *Rides me adhuc*: ita tamen ut more suo præmittat atrocem in Conringium calumniam, dicens; *abolita iam pragmatica ad sacros canones rescindendos accingitur*. Nec verò Conringius *abolitam* voluit illam quam ineptè appellat Defensor *pragmaticam*; à *sacris autem canonibus rescindendis* animo est alienissimo, & quanquam A catholicis, Sacræ Antiquitatis tamen non irreverens.

4. Quod Legem Carolinam attinet, meritò negavit Conringius, ulla unquam lege à Carolo Magno datum solis Archiepiscopis Coloniensibus Aquisgrani ius coronandi. Nec enim talis alicuius legis in omni antiquorum temporum memoria aut vella aut vestigium reperitur. Conringius dixerat, ne quidem talem legem hæctenus fuisse factam, tantùm abest, ut quæpiam genuina Lex cuiquam hominum fuerit visã. Debuisset

iam

jam Defensor producere talem aliquam legem. Sed miser non potuit
 ut pertinaciam verò ostenderet, confugit ad ratiunculas, Quas tamen
 nemo itidem facile intelliget, nisi legerit Vindicem Coloniensem. Vno
 enim eodemque spiritu uterque agitur.

5. Ratiunculæ videntur tres esse: I. Petita ex jure diœcesano, II.
 Ex testimonio Munsteri, Crusij, & Azorij, III. Hildeboldi Coloni-
 ensis dignitate & actibus, Omnes pluma leviores, & nihil perinde of-
 tendere aptæ quam levitatem judicii aut animi perversitatem, queis
 Defensor laborat.

6. Ad primam hæc pertinent: *Numquid si in Mariano Aquensi templo
 solum Regum coronandorum est erectum, Metropolita solus eos unguendi gaudet po-
 testate?* Respondet autem;posito etiam antecedente consequentiam
 tamen non valere; idque propterea, quoniam coronandi jus non pro-
 priè est jus metropoliticum. Hoc posterius vel admittere cogitur De-
 fensor etiam invitus, vel fateri debet Colonienfi non competere jus co-
 ronandi nisi vbi metropolitam agit, atque adèd non nisi in propria
 diœcesi. Sole sunt hæc meridiano clariora; & tamen, quasi sint talpis
 cæciores, partium Colonienfum illi duo patroni, Vindex & Defensor,
 non vident sese hîc teneri. Jam verò quis paulò sanioris etiam judicii
 non sentit, Munsteri, Crusij & Azorij testimonia non esse paria quæ
 idoneè probent in re controversa, quid actum sit tempore Caroli Ma-
 gni: & tamen vim omnem sui argumenti in illis Defensor collocat.
ægyptiæ id est diabolice, prout loqui solebat Aristoteles.

7. *Æquè stupidum est argumentum tertium.* Hildeboldum apud
 Carolum Magnum fuisse summæ auctoritatis & gratiæ, fatemur, Fac
 verum etiam esse, quod adèd studiosè conatur persuadere, ab Hilde-
 boldo Ludovicum Pium esse unctum & consecratum. An hinc sequitur:
 Carolum Magnum lata lege omnibus & solis Archiepiscopis Coloni-
 ensibus contulisse jus Aquisgrani coronandi? Ita colligentem Vindi-
 cem ex merito accipit jam Examen Colonienfis argumenti primi. Si
 Defensor poterit salva forma commodum hinc syllogismum exsculpe-
 re, promitto ipsi pro quavis propositione quicquid opis est mea,
 Obiter verò observabit; qui ex sequioris ævi scriptoribus coronatum
 aut consecratum ab Hildeboldo perhibent Ludovicum Pium, illos
 ferè coronationem illam reiicere in annum 814. post obitum Caroli

E patris.

patris. De hac coronatione verò ita iudicatur Coloniensem Gelenium virum & Vindice & Defensore & Iannione Streichagio infinitè meliorem maioremque, vi ad actum veritatis, Hierotheca p. 47: *Quod addunt Chronica Coloniensia, & ex ijs chronicon Magnam Belgij, Ludovicum Caroli Magni filium ab obitu parentis ab Hildeboldo fuisse coronatum; commensum est, & nulla nititur auctoritate. Nam Sigeb. ad annum 812. Regino, Theganus, Baronius ad annum 813. & Marianus Scotus ad annum 814. auctores sunt, Ludovicum jussu parentis adhuc viui in palatio Aquisgranensi diadema ex altari majori acceptum sibi imposuisse. Vbi cum Gelenio convenerit Defensor, poterit porro facere periculum in struendo illo syllogismo.*

8. Pergit verò iam sycophantem agere. Rides (ait) *non adhuc laudare pragmaticam à re Fulcano consecratam; ludionem induis, qui proteritis Casareis Rescriptis ad incidendos canones aciem acuit. Calumniat est, Conringium Fulcano consecrasset quam ille vocat pragmaticam. Calumniat est, Conringium aciem acuire ad incidendos canones. Ineptum est dictu, ut aciem acuat ad incidendos canones Conringium ludionem induisse: nec verò ludionum est acuire aciem, sed lanistarum forte aut lanionum.*

9. Jam tum verò ad præcedentem quæstionem adduxi verba ipsa Conringij de canonibus. Quæ profectò liquido ostendunt, vtrò agnoscere illum *per canones prudenter esse singulis diocesis suis sua jura instituta; tantum hoc monuisse, non esse eum rigorem canonum ve sine omni exceptione stricte semper sint observandi: circa consecrationes sapenumero aliquid indulgeri solere. Hæc profiteri, an sit canones rescindere, & ludionem aut lanionem agere, omnibus bonis & æquis judicandum permittitur.*

10. Novit proculdubio Conringius, quæ ipse his quidè est verbis professus, esse hodie nota in vulgus omnibus Catholicæ Ecclesiæ filiis. Non quasi cuiusvis sit, prohibitu canonum rigorem molire; sed simpliciter, fieri id rectè posse ab iis, quos penes est dispensandi facultas. Existimabat item Conringius in Assertionem suam, saltem à Coloniensium nemine ea in dubium vocari posse: *quam ipsimet velint omnes consecrationes Regum etiam extra suam diocesim à se instituendas esse.* Denique exemplo Ottonis I. II. III. & Wilhelmi Hollandi probavit, duntaxat olim Coloniensibus fuisse persuasum, nec Carolinam aliquam legem nec Canones obstat, quò minus Moguntinus Aquisgrani ritè potuerit consecrare vel ungere.

11. *Contra hæc ita se gerit Defensor, ut dicitur in prætextu: MOVENs omnia, satis prodat vel ruditatem suam vel malignitatem. Nec enim in recitandis Conringianis bonam fidem præstat, nec in refellendis rectam vim iudicii. Si canones (inquit) opponas, prætextum vocas per legem, licet antiquissimum, non eos strictè observandos, cum sacrum characterem non imprimat. Dixerim typographi vitio excidisse coronatio, ut sit legendum, cum sacrum characterem non imprimat coronatio, Conferat verò æquus Lector, cuius est, hæc Defensoris cum iis quæ de canonum prætextu illo habentur pag. 26 Assertionis Conringianæ.*

12. *Cum primis verò bonam mecum fidem desiderabit, scio, qui contulerit Conringianæ Assertionis illa quæ leguntur p. 27: §. Non vocabitur, cum dilemmate formato quasi ex mente Conringij à Defensore pag. 25. Ridiculo inflas (inquit) dilemmate, quo merito canonum te rudem profiteris. vel canones sunt stricta observantia nec potuit contra eos Colonienfis Moguntino permittere unctionem, vel non sunt stricta observantia, neque prohibens regias in aliena diœcesi consecrationes. Hoc dilemmate disertis profecto verbis nusquam est usus Conringius. Interim verum est, si potuit in diœcesi Colonienfi Moguntinus consecrare ipsis olim Colonienfis consentientibus: Ergo Colonienfes saltim olim crediderunt, canones non prohibere, quo minus Moguntinus quadam justa de causa Aquigrani coronationem sacram instituat; atque ad eò canones non esse ad eò strictæ observantia, ut per dispensationem mitigati nequeant: Imò per consequens canonum prætextum leviores fuisse, quàm ut unicus ille prætextus soli Colonienfi concedere debuerit Aquigranensem coronationem contra Moguntinum; Primatus & possessionis jure eandem sibi ætate Henrici III. Cæsaris vendicantem. Potuit enim utique, fatente ipso Defensore, admittere in diœcesi sua Moguntinam coronationem, non obstante canonum rigore, Colonienfis: solus rigor ergo canonum non potuit etiam jure Moguntinum à coronatione excludere.*

13. *Scribit porrò Defensor: Soli Colonienfi quoties locali cedere privilegio vult, conceditur per omnem Germaniam, ex officio & lege superiore, Regem per se vel alium consecrare. Esto, etiam si verum non sit. At verò hinc palam est, si lex aliqua superior, & officium jubeat, per canones impediri non posse aut debere, quo minus consecrationes fiant ab aliquo extra diœcesin.*

cesin. Quid aliud verò voluit Conringius? Qua in re dissentit ergo de canonum rigore à Conringio Defensor? Dispercam si vel minimam videam dissonantiam inter utrumque. Si idem verò cum Conringio sentit Defensor, summa profectò malignitas est, innocentem hinc Conringium traducere, tanquam factorum canonum *irrisorem, incisorem, resuscitorem, exhibitorem*.

14. Quod exempla coronationum à Moguntino Aquisgrani peractarum, quibus usus fuit Conringius, attinet: non potest negare ad Ottonis Magni unctionem admissum Moguntinum; asserit tamen confidenter, Coloniensem *sibi reservasse partem humerorum & brachij unguendam*: quod ante illum nemo dixit forte, nec somniauit. Inò Witikindum ita omnia narrare, quasi solam coronæ impositionem joverit Colonienfis, probaverat Conringius in Assertionione: Defensor verò nihil ad rationem respondens, tantum aliud narrat; quasi hoc sit satis. In coronatione Ottonis I. I. functum suo munere saltem ex parte Moguntinum, itidem non ausus fuit Defensor negare: pergit tamen, primas partes tum fuisse Brunonis Colonienfis. Quasi illud si verum sit, quidquam ad hanc rem faciat. Conringius rectè credidit, satis esse sibi, si saltem ex parte consecratio fuerit à Moguntino peracta. Et tamen primas in illo actu obtinuisse Brunonem Coloniensem, ex iis quidem quæ adfert, nullo ferme tyllogismo Defensor probaverit: quod sentiet ubi fecerit periculum. Ad Ottonis I. I. coronationem nihil attulisse Coloniensem, fateri cogitur itidem Defensor: at excusat; factum enim illud esse, quod jam monachalem habitum assumpsisset Warinus Colonienfis, cum primi defensores Colonienfes scripsissent Warinum illum morbo tum fuisse detentum. Vtrique fabulæ adversa sunt quæ de Warino narrat Dithmarus: sed ille, etsi tum temporis vixerit & rebus Imperij, tanquam Episcopus Mersburgensis; præcipuæ ortus nobilitate, gerendis admotus fuerit, reiicitur à Defensore tanquam qui in anno coronationis aberraverit. Tanta nimirum est libido fingendi aliquid in gratiam partis quam tutandam suscepit: ut non pudeat fidem detrahere scriptori *ovvypora* rei gestæ, & qui talia non potuit ignorare. Wilhelmi Hollandi dextram à Moguntino esse unctam itidem non potest negare Defensor: tamen nonnulla addit, sed quæ nihil ad rem facere, quilibet facile judicabit.

15. Concludens tandem hanc octavæ quæstionis tractationem sex titulos adfert juris Colonienfis coronandi: minus liberalis Vindice, qui undecim attulerat. Verum de illis titulis quid sit sentiendum cum abunde nuper disputatum sit in Examine Argumentorum Colonienfium, non est quod huic loco amplius nos quidem immoremur, præsertim quum titulos illos non probet Defensor, sed tantum recenseat, pari autem facilitate à nobis queant reiici quàm ab illo sunt recensiti.

AD QUÆSTIONEM NONAM.

1. Nonam Quæstionem eiusque tractationem iis, quæ Sectione V. à Conringio disputantur, oppositam quidem voluit Defensor, sed, more suo, nec bona fide refert Conringiana, nec suas sententias vel verifimiles facit, tantum abest ut ostenderit veras esse.

2. Prima calumnia iam vetus potest videri, Conringium Caroli pragmaticam explosisse & canones sacros exsibilasse. Reliquæ novæ sunt. Inter has prima est: Conringium originem Aquensis inaugurationis à Caroli Magni ibi sepulti memoria deducere. Hæc autem fuerunt Conringij verba: *Primo: quod nempe jam Ottones & alij Reges voluerint Aquisgranum potius coronari quàm alibi contigisse arbitror propterea, quod Aquisgranum præ aliis locis & amaverit & ornauerit Carolus Magnus ibi quoque sit mortuus ac sepultus. Hæc sanè ratione inter omnia Regia palatia Transalpina Aquisgranense omnium fuit primum jam atate Caroli, & nobilissimum.*

2. Altera est: Conringium affirmasse, circa tempora Henrici III. Cæsaris Primum esse Coloniam translatum. Conringij autem verba sunt pag. 32: *jam tum Coloniensem Sedem eo crevisse, ut emulatione sua pene dubium niteretur reddere Moguntini Primum.*

3. Tertia est: quod Conringius fateatur, Moguntinum jure victum esse planè à Colonienfi, & quidem vi canonum. Conringius verò dixerat pag. 33: *Henrico regnante, cum alij Episcopi Germania, tum etiam ipse Moguntinus plus iusto, certè plus solito sibi arrogauerant in diocesis suis: Luitpoldus ipse Moguntinus dici non potest quàm fuerit rigidus in tuendis suæ dioceseos creditis juribus. Recitata deinde prolixiore quàm de Luitpoldo ex Abbate Vespergenfi (ex quo talia depromississe, quid quæso criminis?) historia, tandem addiderat: Si verò Luitpoldus ne ipsi quidem Papa voluit cedere in sua diocesi, quid mirum est, eodem jure adversus illum esse usum Coloniensem, & pristinum coronandi*

in Moguntino saltem ex parte fuisse ceptum. Tantum de calumniis & mala fide in Conringium exercita.

4. Pro coniecturis verò Conringianis (quantum ex obscura & confusa tractatione colligere est) suas substituens primam causam juris Coloniensis circa Aquensem coronationem collocat in Pragmatica illa Casolina. Huic verò fidem hoc loco vult facere pag. 29 ex encomiis Aquisgrano iam ante Friderici I tempora triburis, cum primis de Sede Regia ibi collocata. Dein pag. 30. ex testimoniis de Sede Regia Aquisgranaensi, quæ lata sint post tempora Friderici I. Cæsaris, partim antiquioribus, partim recentioribus. Sunt autem encomia illa & antiquiora quoque testimonia ita à Defensore proposita, quasi ipse illa collegerit, cum tamende suo vix unum & alterum addiderit, omnia verò Conringij diligentia jam ante fuissent collecta & in Assertionem laudata.

5. Cæterum ex pumice citius aquam, quàm ex illis encomiis & de Sede Regia testimoniis, justo aliquo syllogismo expresseris, Carolum Magnum instituisse, ut Aquisgrani omnes in futurum Cæsares initiarentur, aut Regia corona ornarentur. Tenta, sodes, Defensor, id num possis. Si non possis, (ut profectò non poteris) quid laboras vana opera fabulas persuad. re?

6. Inter encomia occurrit primò, quod ab antiquo auctore poëmaticis cuiusdam jam ætate Caroli Aquisgranum dictum sit *Roma noua*, & *Roma secunda*: Ita dictum Defensor vult, quod *ibi coronam Regiam ut Roma Imperatoriam Cæsares consequerentur*. Quali verò non alia possit esse nominis illius ratio. Et verò quando carmen illud fuit conscriptum, nondum fuit lata lex illa quæ jactatur Carolina. Et ex ipso carmine apparet, ita dictum Aquisgranum à Poëta ob splendorem noviter conditæ Urbis, quæ tum omnes Transalpinas superauit. Defensor ipse pag. 32. notat Coloniam itidem dictam fuisse *alteram Romam*: cui profectò prima illa Defensoris interpretatio non congruit. Succedat deinde illi tituli totius Urbis, *Prima Sedes Francia; totius regni archisolum; archisolum regni Francorum*.

7. Verùm quo colore saltem in speciem possis probare; in sola Sede primaria, aut primario Palatio Regni Francorum, ex instituto Caroli Magni coronationes Regias Cæsarium institui oportere? Similiter in æde S. Mariz Virginis *solum* aliquod *Imperiale* aut *chronum regalem* à Ca-

rolo

rolo Magnò esse constitutum, nemo negaverit. Nemo tamen ante Friderici I. ævum dixit, sedem illam locatam esse à Carolo Magno, vs in eo omnes Cæsares initiarentur. Post Fridericum talia credi cæpisse falsus est Conringius. Sed ex illis à Friderici ævo usque latis testimoniis non potest firmiter colligi, idem jam Caroli M ætate vel constitutum vel creditum fuisse. At quid his immoramur? Vbi justo syllogismo, cuius medius terminus sit desumptus à Sede Regia, probaverit legem illam Carolinam, spondeo Conringium Defensori non concessuram duntaxat, sed gratias quoque acturum. Et ego agam.

8. *Alteram causam* juris Colonienſis videtur accessere Defensor à *vi canonum & privilegiorum*, quæ scilicet habuerit *Colonienſis viuo Carolo, cum primatus eius maxime floreret*. Verum prætextu canonum & usos Colonienſes & vicisse, iam falsus est Conringius: illum tamen prætextum tanti roboris merito non fuisse itidem agnovit. *Privilegiorum primatus* quæ Colonienſis Ecclesia habuerit Carolo viuo, in omni ævo ne gry quidem reperitur. Debuisset itaque ab illis ineptiis venditandis merito Defensor abstinere, si qua ipsi veritatis cura & pudoris est.

9. *Tertiam causam* videtur Defensor in nescio quo *duplici privilegio, scilicet Colonienſi à Leone IX. restaurato*, collocare. Sed iactatur quidem illud privilegium ab omnibus penè Colonienſibus Advocatis; nec rogati tamen nec irritati adduci illi potuerunt, ut aliis legendum communicarent. Ut dederit verò Leo IX. tale privilegium; illud tamen manebit, ætate Henrici III. cæpisse demum Colonienſem constanter coronationes Aquigranenses peragere. in illius enim Cæsaris tempora Leonis IX. Papæ ætas incidit.

10. Subiungit deinceps Defensor *pag 32. nonnulla de Primatu Colonienſi & Moguntino*. illum non cæpisse Henrico III. Cæsare, ut rebatur Conringius, & Magdeburgensi primatu Moguntinum multum fuisse imminutam: Verum quæratuſ sit Conringius, Primatum ad Colonienſes perveniſſe ætate Henrici III: cum Primatum Colonienſem nullum agnoscat? Egi iam tum de noviter isto iactato primatu; atque ad tutelam eorum quæ à Conringio sunt refutata, nihil illa de Primatu Colonienſi contentio quidquam valet; itaque hiſce relictis ad alia potius pergemus.

Ad

AD QUESTIONEM DECIMAM.

1. Proponit illam Defensor hisce verbis: *An per rescripta Casares & Bullas Apostolicas Colonienſi liceat intra & extra ſuam diœceſin coronare.* Vult autem videri hanc, eiſque tractationem, oppoſuiſſe iis quæ Sect. VI. Conringius reſpondet ad argumenta pro parte Colonienſi in Libello Germanico adducta. Omnis autem tractatio, ſarcaſmis reſerta, tota occupata eſt in jaſtandis nonnullis dictis paucorum Pontificum, Friderici I. Cæſaris & Aureæ Bullæ. Tædet & pudet de calumniis & ſarcaſmis querelas iterare. Ad omnia quoque Pontificum & Friderici Cæſaris, ut & Aureæ Bullæ dicta, abunde reſponſum nuper eſt in Examine Argumenti Colonienſis Secundi, & Quarti. Itaque non eſt quod Defenſori verbulum hîc reponamus.

AD QUESTIONEM VNDECIMAM.

1. Quæſtio hæc eſt Defenſoris: *An obſint Colonienſi Moguntina coronationes.* Tota autem tractatio adeò eſt obſcura & ſalebroſa, ut meritò exclames:

Lectores tetrici ſalebroſam ediſcite Santram.

2. De ultimis quinque coronationibus probaverat Conringius pag. 42. & 43. illas à Moguntinis nomine proprio peractas eſſe: nec illa quæ ſuo iuri caveri fecerunt Colonienſes, aliò videri pertinere, quàm ad coronationes Aquigranenſes. Illa Conringiana omnia ne quidem digito movit fortis ille (ſi Diis placet) Colonienſis Defenſor. Tantum affirmat contrarium eſſe factum; idque probat unius Auguſti Viſcheri verbis quibuſdam. Quasi hoc ſufficiat Conringio reſutando. Quid verò, ſi iubeas illum legere etiam quæ eadem de re diſputantur in Examine Argumenti V?

3. Conringius porrò pag. 43. & 44. argumentum, quod Auctor Libelli Colonienſis Germanici *cauſe ſue ultimæ & inſtar omnium* eſſe voluerat, ſolidè confutavit. Defenſor ſilet. Quod eiſ ſilentium poteſt accipi pro conſenſione vi veritatis pertinaciſſimo adverſario expreſſa. Tantum ad ea quæ contra Minorem argumenti illius attulerat Conringius, de Ottone I. Conrado II. & V Vilhelmo Hollando, unctos illos eſſe Aquis à Moguntino, præſentibus infulatis Colonienſibus, aliquid

quid iugatur : sed ita ut nisi Lector attentè excutiat Assertionem, quid sibi Defensor velit assequi nequeat. Summa est, ad Ottonis & Wilhelmi unctiones Moguntinum pervenisse consensu Colonienſis: Conradi Salici consecrationem fuisse extortam. Quàm vera hæc sint aut non sint, haud disputabo: manet interim, rectè à Conringio dictum, tres illos Cæsares esse unctos & consecratos præsenſibus infultis Colonienſibus: quod unum ibi Conringio erat probandum. Operæ autem pretium fecerit Defensor, si attentè legerit illa, quibus in Examinis Argumentorum Colonienſium sine in idem Colonienſe argumentum animadvertitur.

4. Responsionis porrò ad Conringianum argumentum primum maiorem pariter & minorem negat Defensor, idque uno prætextu coronatæ Elizabethæ Reginæ. At verò etsi illa coronatio quidquam ad rem faceret, maior tamen Conringij maneret verissima, & sola laboraret minor. Poruisset eodem jure negare conclusionem. Ineptè verò adferri coronationem Reginæ quando agitur de coronatione Regum, nemini non liquet, & ipse Streithagius agnoscit in famoso suo libello, qui jamiam mihi redditur à veredario Colonienſe. Sed & probabile est, factam illam coronationem consensu Moguntini: etsi omnia illius actus non sint exactè ad posteritatem monumentis tradita.

5. Alterius argumenti Conringiani vim exſtimavit Defensor eludi posse eo, quod omnes coronationes Moguntinæ factæ fuerint nomine Colonienſis. Neque id negauerim. At fallissimum est eas alieno nomine institutas esse. Hæc Conringius probauerat. Idem confutare officii erat Defensoris, si præbè voluisset hoc munere & titulo defungi.

6. *Cætera* (pergit denique Defensor) *qua allata sunt, nullius momenti sunt & ex dictis per se concidunt.* Vera hæc sunt de ineptiis, quibus Defensor finit libellum suum. Et verò omne eius opusculum non meretur confutationem suo aliquo proprio pondere, cum nihil habeat saltim jam à Vindice non allatum, & vicissim confutatum.

7. Et vero eam ob causam ipse Conringius indignum illud iudicavit suo calamo. Mihi vero in animo fuit istud: *Res falsa & inanis, nisi corrigatur, habet nonnunquam fidem, multique sunt homines iudicij parum firmi, qui nihil audiunt, legunt ve, quod non credant, nisi refutatum sciant.*

Quum itaque & causæ Moguntinæ, & famæ bonorum virorum, qui
F
illam

illam tuentur, interfit, ut, præsertim his nundinis, aliquid exster in publico, Defensionem etiam Anti-Contringianæ oppositum, hæcque quasi rationibus iam esse intelligerem; non amplius cunctandum ratus, quamvis meliorem negotiorum genere occupatus, ante pauculos dies calamitose correptus horas subsocias aliquot defensionem illi brevibus refellendam impendi, idque tum veritatis & bonæ causæ, tum amici gratiæ, cuius honos & salus mihi cordi est. Ita natum mihi hoc, quod vides, opusculum subitaneum. Nam nec meruit insulitas adversarij stilum ipsius Contringij, quamquam protestantis, cetera tamen veritatis longe amantissimi. Qui merito veteris factionem tam irritabilem porro in caput suum concite, ad suam convitiis, turpi sætibus impotentis animi, Acrimoniam dictionis, si qua hoc in libello deprehenditur, non censeo temperandam. Non debent tigres & apri subulæ excipi. Et omnino frenanda est hominum, Defensoris similium, inculta ferocia, ne sibi quidvis licere deinceps sinant. Exigit sane hoc ipsum causæ bonitas, & S. Sedis Moguntinæ dignitas, cui usque adeo proterve obrectatores illi insultant. Frustra quamvis lenissime scribi & *Dissertatio & Assertio* experiantur. Id abunde comperire est ex *Vindictis*, & cum primis nunc. Vix enim absolveram *Defensorem*, atque ecce offertur Petri à Streithagen *Contringine* *id est* *xiuvos*. En cor Zenodoti, en jecur Cratetis. Simul in spe xilibrum, obstupui profectò ad maledicentiam sine omni exemplo horribilem & rabiosam; terio pariter dolens, scriptum profectum esse ab homine Catholicam fidem, imò duplici sese nomine Canonicum professo. Nec invenio tam sædo facinori, quo nomen suum & venerandum ordinem homo ille dehonestavit, excusando quidquam, præter mentis non satis tutæ morbum; quem videtur scriptum illud prodere. Equè tam opto illi mentem sanam, & mores ad humanitatem non nihil compositos. Ut Contringius illi quidquam reponat, scio. V. C. ægré adductum iri; cum ne Defensori quidem ut responderet, à sese impetrârit. Sed nec est quod sanæ suæ metuat à tam furibundo. Minimè verò ipsam Moguntinam causam lædit Liber Latro. Quippe qui præter immania convitiis & turpem scurrilitatem nihil omnino habeat ad rem faciens, quod non ab aliis Colonienfium partium patronis, sanè cerebri viris, sit allatum, atque ex illorum libellis, infelicis corniculæ exemplo, transcriptum. Nec verò à plagio sese ullo colore calumniator

purga-

purgauerit: perinde atque summâ iniuriâ Conringium inculcat, quasi
 ex *Dissertatione Assertionem* suam fabricauerit, cuius nullum versiculum,
 nullum apicem, nisi ad amicum Assertionem iam Moguntiam dudum
 missâ, Conringio esse visum; tum & nec auctori *dissertationis* unquam
Assertionem visam prius esse, quàm *dissertatio* foret integrè conscripta,
 sanctè possum & optimâ fide testari. Videtur profectò hic Streitha-
 gianus Cento iurare bonam causæ Moguntinæ opinionem. Quis enim
 non suspicetur, aduersariis nihil amplius superesse bonarum artium,
 quibus eam oppugnent; nec forte esse viros intelligentes, qui id velint
 suscipere; postquam ad Streithagianum itum est, ad hominem inquam
 gnaviter impudentem. Nisi fortè is ultro sese scenæ miscuerit, inven-
 to, ut solet, uno alteroque non dissimili applausore. Quicquid sit: Mo-
 guntinæ causæ interest, ut liber stolidus sit in manibus omnium ac le-
 gatur. Quare multum debemus operis Bonnenlibus: à quibus utpote
 per extremam inconsiderantiam hæc tanta intemperies orbi demum
 annotuerit, nobisque ansa hinc porrecta fuerit obiter sub finem huius
 castigationis in isthoc vix grande scelus animadvertendi. Neque pru-
 dens quisquam calamum *de professo* stringat aduersus eiusmodi. Refert
 tamen ipse Moguntinæ Sedis, neu de *Assertionem* prostratâ pars aduersa
 gloriatur. Sententiam Conringius dixit super re, cuius ex historia Ger-
 manica est intelligentissimus. *Ab amico eam rogatus* dixit. Tametsi e-
 nim medicus sit, nihilo inde & harum rerum est imperitior. Quis ergo
 consuli non potuit? Quasi vero, artem professus, illi uni usque adeo im-
 palluerit ut *alia* negligeret omnia. Quot, amabo te, medici, præter disci-
 plinam suâ, plurima docti, elucubrati plurima, extra suas velut oleas aut
 supra? E multis specta vel solum Raymundum Sabondum; tum Hie-
 ronimum quoq; Cardanum, Conradum Gesnerum, Ioan: Pistorium,
 Henningum Arnyszum, Ludovicum Septalium, Casp: Barlaam, Ga-
 brielem Naudzum &c. Qui, medicinam cognosse, ac quicquid à ter-
 ra in lunæ usque orbem exportigitur, animo tranasse haud cõtenti, non
 modò omnem Polymatheian mente complexi, sed & in Mathemat-
 cis, Metaphysicis, Criticis, Philologicis, Juridicis, Moralibus, Theolo-
 gicis, Historicis, Politicis, pluscula commentati & publico largiti sunt,
 Qualibus si Hermannum Conringium annumeraturo, nescio quid
 peccem. Quo vix in nostratibus repereris qui Historiam REI GERMA-
 NICÆ

Chysetium

nicæ & civilis prudentiam plenius aut explicatius tradat: ut de ceteris eius præclaris dotibus, tum erga patriam & bonas literas meritis nihil addam. Nihil ei deficit præter veram religionem. Itcirco eam à Patre luminum ex toto pectore ipsi apprecor. Optandum foret, ut, missis partibus, Sedi Apostolicæ æquior, omnigenæ Eruditionis suæ ubertatem Catholicæ unitati & salutiferæ veritati defendendæ perinde commodaret atque multâ doctrinâ abundat. Vtique juxta alios ostendit, quàm patens sit ingenij campus, quod suas vires aliorum ignaviâ & infortunio non dimetiatur. Judicium de itâ ingeniatu non debet permitti iis, qui, quum videant vulgò non usque ad eò altè ascendi, ne altius quidem scandi posse, ac intra per angustos unius cancellos doctrinæ omnia ingenia constringi delirant, suis Vni ad eò morosè dediti, ut, dum reliqua universa contemnunt, nec sua quoque perdiscant. Certè Conringius abunde habet quod in variis Liberalis Studij ac Promiscuæ Doctrinæ partibus agat. Tantum abest ut suapte se sponte alieno ingesserit negotio, ad se pertinētī nihil. Nec ego video, quèi possit vitio verti cuiquā Catholico, nedum Principi Electori, etiamsi crederetur ipse sententiam rogavisse hominē Augustanæ Confessioni additum super causa ad Catholica sacra per se nihil spectante. An & Protestantes prohiberentur uti palā Catholicis, causam in Judio vel Aulico vel Spirensi orantibus? Si hoc nefas est, actum erit de Republica Imperij. Disquisitio hæc de jure coronandi ecquid habet denique, quare Protestans quoq; circa id cōmentari aliquid vel nequeat, vel nec debeat? Scio equidem, aliquid indulgendum quorundam duritiei inveteratæ: at non quidlibet, non illud quod tollit communem pacem, ac, quæ inter nos est, socialem vitam, rerumque actum. Generosior est Eminentissimi D. Electoris Moguntini animus, quam ut vesanis quibusque vulgi voculis vel se vel administratos suos moveri patiatur: præsertim cum in Germania nihil sit familiarius, quam nullo Religionum discrimine in rebus civilibus mutuas nobis invicem operas præstare. Sed quid præfamur placandis in partibus? Quorum inordinato zelo ne latum quidem pilum concesserit, catholicam Eidem nihilo pluris facientiuo quam ipsis commodum videatur. Quin contra audentior ibo: quicquid alij, æquò metuentiores talium, caussentur. Cæterum de universo isthoc negotio Moguntino. Coloniaensi omnino per mihi placet consilium, quod comperi cepisse

pisse Moguntinos: *abrumpendum nempe* illud esse. Nec enim video, quicquam afferri amplius posse, quod ad rem vel tantillum conferat: nisi si forte possit ex Rupertino illo, cuius meminit Hartmannus Maurus, privilegio; sicunde in lucem promatur, & id genus aliis documentis, ab adversa parte ipsa laudatis, luculentior Aureæ Bullæ suppeditari interpretatio. De reliquo parum arbitror dici posse, quod non dictum sit prius. Vehementer potius vereor, ne, exacerbatis utrinque scriptorum animis, moveantur novæ & turbulentæ controversiæ; cuiusmodi, inter alias; est illa de *Primatu Moguntino*; quam pro ceterâ suâ declamatoriâ prutigne *Vindex, Defensor ac Streithagius*, (primi namque Colonienfes Advocati in libello vernaculo, pro eo ac prudentes viros decet, sibi à talibus temperant) comoverè præter necessitatem ausi sunt. *Illos* verò præeuntes sequi, cui bono? Tamen non diffiteor, de illo quoq; argumento esse nobis ad manum hæud pauca; nec ita litia, pro Moguntinis: iudicavimus autem, ex bono publico futurum, si parçè illam litè tangamus, paratè alioquin iustâ disputatione dignitatem illam antiquam S. Sedis Moguntinæ defendere, si id è re quidem fuerit. Interim, gnarus, nec *Primatum Ordinis*, qui huc fat superq; sufficit, nec jus extra dicecesin Agrippinensem Reges coronandi, Moguntino auferri unquam posse, hîc finem impono non huic tantum opusculo sed & omni huic certamini.



E I N I S.

Österreichische Nationalbibliothek



+Z181685002

